

Bryssel 3.11.2025
COM(2025) 920 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

{SWD(2025) 940 final}

SISÄLLYS

I.	TIIVISTELMÄ	1
II.	EU:N ETUUSKOHTELUKAUPPAA KOSKEVIEN SOPIMUSTEN HYÖDYNTÄMINEN MAHDOLLISIMMAN TEHOKKAASTI	8
II.2	EU:n kahdenvälisen kauppasopimusten täytäntöönpano	13
III.	PIENTEN JA KESKISUURTEN YRITYSTEN TUKEMINEN MAAILMANKAUPASSA	19
IV.	ESTEIDEN POISTAMINEN JA RATKAISUJEN LÖYTÄMINEN	24
IV.1	Nykytilanne ja vuoden 2024 kehityskulut	24
IV.2	Kauppasitoumusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu	32
IV.3	Keskitetty asiointipiste	34

I. Tiivistelmä

Viime vuosina maailmanlaajuinen geopoliittinen ajattelutapa on muuttunut merkittävästi, mikä on johtanut muutoksiin EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa.

Tämä viides kertomus EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta heijastaa yhteisiä toimia, joilla pyritään kalibroimaan uudelleen ja vahvistamaan kauppasuhteita, luomaan yhteistyökumppanuuksia ja selviytymään yhä pirstoutuneemmassa ja monimutkaisemmassa maailmassa. Kertomus havainnollistaa kaupan monialaista roolia **kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja kestävyiden** vahvistamisessa.

Kauppasopimukset ovat auttaneet vahvistamaan EU:n kilpailukykyä maailmanlaajuisesti

Taloudellisesti epävarmoina aikoina kauppasopimukset ovat auttaneet parantamaan EU:n yritysten pääsyä kolmansien maiden markkinoille ja lisäämään EU:n vientiä tärkeillä aloilla, kuten seuraavat esimerkit osoittavat:

- EU:n tavaravienti **Kanadaan** on lisääntynyt 51 prosenttia sen jälkeen, kun laaja-alaisen kattavan talous- ja kauppasopimuksen (CETA) väliaikainen soveltaminen alkoi syyskuussa 2017. Samana ajanjaksona EU:n vienti muualle maailmaan on kasvanut 20 prosenttia. Kasvu perustuu pitkälti maatalousalaan, jolla vienti kasvoi 40 prosenttia, sillä EU:sta Kanadaan suuntautuva viinin vienti kasvoi 22 prosenttia ja juuston vienti 97 prosenttia.¹
- EU:n ja Japanin välisen talouskumppanuussopimuksen tultua voimaan vuonna 2019 EU:n vienti **Japaniin** on kasvanut arviolta 267 miljoonaa euroa. Sopimuksesta hyötynneet alat kattavat viinin, juomat ja jalostetut maataloustuotteet, eläintuotteet (sianlihaa lukuun ottamatta), peltokasvit ja kasvipohjaiset tuotteet.
- EU:n yritysten **Andien maiden, erityisesti Kolumbian, Perun ja Ecuadorin**, kanssa käymän kaupan arvo on kasvanut noin 4 miljardia euroa. Tämä on suora seuraus EU:n vapaakauppasopimuksesta, joka tuli väliaikaisesti voimaan vuonna 2013 Kolumbian ja Perun kanssa ja vuonna 2017 Ecuadorin kanssa.

Lisäksi EU:n uudemmilla sopimuksilla, joilla tuetaan investointeja ja edistetään EU:n sääntöjen ja normien käyttöä ja siten varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset, on ollut myönteinen vaikutus **pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset) ja niiden laajentumiseen EU:n ulkopuolelle**. Tämä on ollut olennaisen tärkeää EU:n yli **680 000:lle vientiä harjoittavalle pk-yritykselle**, joiden osuus kaikista EU:n vientiä harjoittavista yrityksistä on 95 prosenttia.

¹ Lähde: EU:n ja Kanadan välisen CETA-sopimuksen jälkiarviointi, 16.6.2025 julkaistu loppuraportin luonnos, [Circabc](#).

Komission äskettäin teettämässä **CETA-sopimusta koskevassa jälkiarvioinnissa**² vertailtiin vientiä Kanadaan harjoittavien EU:n pk-yritysten määrän prosentuaalista kasvua CETA-sopimuksen voimaantuloa edeltävinä vuosina (2012–2016) ja sen väliaikaisen soveltamisen viiden ensimmäisen vuoden aikana (2017–2022). Siinä todettiin, että vientiä Kanadaan harjoittavien EU:n pk-yritysten määrä oli kasvanut 20,3 prosenttia eli enemmän kuin suurten vientiyritysten määrä (joka kasvoi 13,8 %).

Kauppasopimukset ovat lisänneet selviytymiskykyä ja auttaneet monipuolistamaan EU:n taloutta

EU:n kauppapoliittisten tavoitteiden saavuttaminen osana yhdenmukista EU:n toimintapolitiikkaa tukee myös **tiettyjen toimialojen** laajempaa muutosta.

- **Teollinen sektori / autot:** Kun EU:n ja Mercosurin välinen sopimus (jota koskevat neuvottelut saatiin poliittisella tasolla päätökseen joulukuussa 2024) tulee voimaan, autonomista ja autoista kannettavat tullit (tällä hetkellä 14 % ja 35 %) poistetaan asteittain ja EU:n akkutuotannon kannalta kriittisten raaka-aineiden tarjontaa haittaavien vientirajoitusten riski pienenee.
- **Digitaalinen tavara- ja palvelukauppa:** EU on sisällyttänyt **digitaalista kauppaa koskevia lukuja Japanin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Uuden-Seelannin** kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin kauppasopimuksiin (Japanin kanssa tehtyä sopimusta on äskettäin täydennetty kahdenvälisellä tiedonsiirtoa koskevalla sopimuksella³) sekä **Chilen** ja **Meksikon** kanssa tekemiinsä uudistettuihin sopimuksiin. Sähköistä kaupankäyntiä koskevia lukuja sisältävien kahdenvälisten sopimusten lisäksi EU on saattanut päätökseen neuvottelut digitaalista kauppaa koskevista sopimuksista Singaporen (heinäkuussa 2024) ja Etelä-Korean (maaliskuussa 2025) kanssa.
- **Julkiset hankinnat:** EU on sopimuspuolena kauppasopimuksissa, muun muassa Maailman kauppajärjestön (WTO) julkisia hankintoja koskevassa sopimuksessa (GPA-sopimus), joihin sisältyvillä julkisia hankintoja koskevilla sitoumuksilla varmistetaan vastavuoroinen pääsy **40 maan markkinoille**⁴ (GPA-sopimusosapuolet ja vapaakauppasopimusten osapuolet). Tämän ansiosta EU:n yritykset voivat kilpailla arviolta **1,8 biljoonan euron arvoisista julkisista hankinnoista**.

² Trade Impact BV:n laatima jälkiarviointi, julkaistu 16.6.2025, [Circabc](#).

³ [EU:n ja Japanin välinen sopimus rajat ylittävästä tiedonsiirrosta](#).

⁴ Albania, Armenia, Aruba, Australia, Bosnia ja Hertsegovina, Chile, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Etelä-Korea, Georgia, Guatemala, Honduras, Hongkong, Irak, Islanti, Israel, Japani, Kanada, Kazakstan, Kolumbia, Kosovo, Liechtenstein, Meksiko, Moldova, Montenegro, Nicaragua, Norja, Pohjois-Makedonia, Panama, Peru, Serbia, Singapore, Sveitsi, Taiwan, Ukraina, Uusi-Seelanti, Vietnam, Yhdistynyt kuningaskunta ja Yhdysvallat.

Taloudellinen turvallisuus ja toimitusketjun turvallisuus: kauppasopimukset ovat tukeneet monipuolistamista ja varmistaneet tuotantopanosten toimitukset

Kauppasopimukset ovat auttaneet EU:n yrityksiä **löytämään uusia vientimarkkinoita ja monipuolistaneet** toimituslähteitä ja vientikohteita. Tämä on puolestaan antanut yrityksille mahdollisuuden reagoida joustavasti globaaleihin riskeihin ja vähentää riippuvuutta tietyistä markkinoista.

EU:n tavaravienti Venäjälle väheni kaikkiaan 53,1 miljardia euroa (kun verrataan vuoden 2024 vientilukuja vuosien 2019–2021 keskimääriin lukuihin), mutta **EU:n vienti EU:n vapaakauppasopimusten kumppanimaihin kasvoi** samalla ajanjaksolla **selvästi tätä enemmän**, yli 200 miljardia euroa⁵.

Sen jälkeen, kun Venäjälle oli asetettu pakotteita, EU:n yritykset löysivät nopeasti uusia vaihtoehtoisia markkinoita, usein maista, joilla jo oli kauppasopimus EU:n kanssa.

- **Ajoneuvojen ja niiden osien** myynti Venäjälle väheni 8 miljardia euroa, mutta sen vastapainona pelkästään Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuva vienti kasvoi 8,8 miljardilla eurolla.
- **Sähkökoneiden** viennin vähenemisen (viennin arvo oli 7 miljardia euroa) korvasi useisiin maihin, kuten Sveitsiin, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, Meksikoon ja Norjaan, suuntautuvan viennin kasvu (arvo 7,6 miljardia euroa).

EU:n voimassa olevien kauppasopimusten verkosto vahvistaa EU:n kykyä lisätä **strategista joustavuuttaan** ja tukee unionin pitkän aikavälin taloudellisia etuja. Lisäksi hyväksyntää odottavien tai parhaillaan neuvoteltavien uusien kauppasopimusten arvo on saanut enemmän huomiota viimeaikaisen kehityksen, erityisesti Yhdysvaltojen tullitoimenpiteiden, vuoksi. Tässä yhteydessä muun muassa EU:n ja Mercosurin välinen sopimus edistää voimaan tultuaan merkittävästi monipuolistamista, joka on keskeinen osa EU:n kauppastrategiaa. Onnistunut kahdenvälinen ohjelma voisi myös auttaa torjumaan Yhdysvaltojen tullien kerrannaisvaikutusta eli Kiinasta muihin maihin suuntautuvan viennin lisääntymistä ja siitä johtuvaa EU:n markkinaosuuksien supistumista.

EU:n laaja kauppasopimusten ja kumppanuuksien verkosto on vahvistanut unionin geopoliittista asemaa nopeasti heikkenevässä kansainvälisessä tilanteessa. Tässä yhteydessä se on osaltaan parantanut **toimitusketjun häiriönsietokykyä** auttamalla EU:ta turvaamaan kriittiset tuotantopanokset, kuten puhtaaseen energiaan siirtymiseen sekä muilla EU:n talouden kriittisillä aloilla tarvittavan energian ja raaka-aineet, ja vähentämään EU:n liiallista riippuvuutta yksittäisistä markkinoista, jota voitaisiin käyttää sitä vastaan.

- EU:n kauppasopimukset ovat auttaneet **EU:ta monipuolistamaan** energian ja raaka-aineiden toimituksiaan ja hankkimaan niitä **muualta kuin Venäjältä**. Esimerkiksi

⁵ Kasvu oli noin 270 miljardia euroa, jos mukaan lasketaan ETA- ja tulliliittokumppanit.

kaasun ja nesteytetyn maakaasun tuonti Norjasta, Algeriasta ja Kazakstanista on auttanut korvaamaan venäläiselle kaasulle asetettujen pakotteiden aiheuttamaa toimitusvajetta (tällä tuonnilla täydennetään Yhdysvalloista tulevaa tuontia), kun taas kuparin tuonti Chilestä ja Kongon demokraattisesta tasavallasta on täyttänyt Venäjältä tulevan kuparin tuonnin vähenemisen aiheuttaman tyhjiön.

- EU:n kauppasopimukset ovat myös auttaneet **monipuolistamaan tarjontaa**, sillä vapaakauppasopimuskumppaneiden kanssa käydään kauppaa suuremmalla määrällä tuotteita kuin sellaisten samankaltaisten kumppaneiden kanssa, joiden kanssa ei ole tehty vapaakauppasopimusta. Kauppapolitiikan pääosaston pääekonomistien ryhmän yhteistyössä Ruotsin kauppakollegion kanssa toteuttama tuore tutkimus, jossa tarkasteltiin EU:n ja Kanadan, Japanin, Vietnamin ja Singaporen välisen kaupan kehityssuuntauksia vuosina 2016–2023, vahvisti, että **EU:n kauppasopimukset monipuolistivat täytäntöönpanonsa alkuvuosina tarjontaa** erityisesti kemiallisten tuotteiden alalla, joka on yksi tärkeimmistä tuoteluokista. Tämä havainto heijastaa EU:n laajempia tavoitteita, jotka koskevat toimitusketjun haavoittuvuuksien vähentämistä, kumppanuuksien kehittämistä samanmielisten maiden kanssa sekä EU:n teollisen kapasiteetin vahvistamista ja syventämistä.

Kaupan esteiden tehokas poistaminen on mahdollistanut yritysten kilpailun oikeudenmukaisin ehdoin ja varmistanut vastavuoroisuuden

Komissio on jatkanut työtään **WTO:ssa ja kauppasopimusten hallinnointirakenteissa puuttuakseen maiden sisäisiin kaupan esteisiin**, erityisesti teknisiin esteisiin. Kolmansien maiden kaupan teknisistä esteistä kärsineen EU:n viennin arvo oli vuonna 2024 noin 25 miljardia euroa. Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta käy ilmi, kaupan teknisistä esteistä kärsii eniten EU:n vienti Kiinaan (14 miljardia euroa) ja seuraavaksi eniten viennit Marokkoon (5 miljardia euroa) ja Kolumbiaan (2 miljardia euroa).

Kaavio 1: Esimerkkejä EU:n viennistä, joka kärsii kolmansien maiden kaupan teknisistä esteistä (2024)

Kaupan tekniset esteet ovat usein vakavimpia sellaisten kumppanien kanssa, jotka eivät ole tehneet kauppasopimusta EU:n kanssa tai joilla on EU:n kanssa suhteellisen vanha sopimus.

EU:n kauppasopimusten vahva institutionaalinen komponentti on auttanut kaikkia osapuolia **ehkäisemään ja poistamaan kaupan esteitä** mahdollisimman tehokkaasti kaupan alan ja eri toimialojen asiantuntijoiden säännöllisten yhteyksien avulla.

- EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen tukeman kahdenvälisen yhteistyön perusteella **Japani** tarkisti turvallisten elintarvikelisiä aineiden luetteloaan EU:n viejien etuja suojelevalla tavalla. Japani vahvisti vuonna 2024, että 33 EU:ssa yleisesti käytettyä lisäainetta jää sen luetteloon, ja korosti EU:n mainetta laadukkaiden ja turvallisten elintarvikkeiden toimittajana.
- Vakautus- ja assosiaatiosopimuksen nojalla **Serbian** kanssa tehdyn kahdenvälisen yhteistyön perusteella Serbia poisti maaliskuussa 2025 huhtikuusta 2024 lähtien voimassa olleen puupellettien tuontikiellon, joka oli vähentänyt EU:n vientiä noin 4 miljoonan euron arvosta. Myös maaliskuussa 2024 käyttöön otetut margariinin ja auringonkukkaöljyn tuontia koskeneet määrälliset rajoitukset poistettiin maaliskuussa 2025, ja tammikuussa 2025 käyttöön otetut metalliromun vientiä koskeneet määrälliset rajoitukset poistettiin heinäkuussa 2025.

Jos diplomaattinen toiminta ei kuitenkaan tuota tulosta, komissio turvautuu riitojenratkaisuun (kesäkuun 2024 ja kesäkuun 2025 välisenä aikana pantiin vireille viisi uutta asiaa) tai **käyttää yksipuolisia toimenpiteitä** puolustaakseen etujaan. Komissio on vuonna 2025 alkanut käyttää **EU:n kansainvälisen julkisten hankintojen välineen** mukaisia valtuuksiaan puuttuakseen epäoikeudenmukaisiin käytäntöihin, joilla rajoitetaan EU:n toimittajien, tavaroiden ja palvelujen pääsyä julkisiin hankintasopimuksiin kauppakumppanimissa:

- Komissio käynnisti Kiinan lääkinnällisten laitteiden alaa koskevan tutkimuksen ja julkaisi 14. tammikuuta 2025 sen tulokset, jotka vahvistivat, että **Kiina** oli kohdellut

EU:n lääkinnällisten laitteiden toimittajia epäoikeudenmukaisesti kyseisiä laitteita koskevissa julkisissa hankinnoissaan.

- Komissio päätti 19. kesäkuuta 2025 ottaa käyttöön Kiinaa koskevia toimenpiteitä⁶, joilla estetään kiinalaisia yrityksiä osallistumasta yli 5 miljoonan euron arvoisiin lääkinnällisten laitteiden julkisiin hankintoihin EU:ssa. Lisäksi voittaneet tarjoajat saivat hankkia Kiinasta enintään 50 prosenttia tällaisten sopimusten toteuttamiseksi tarvittavista tuotantopanoksista.

Kauppasopimuksilla on ollut merkittävä rooli kestävyyden edistämisessä

EU:n kauppasopimuksilla on edelleen ollut **merkittävä rooli kaupan ja kestävän kehityksen vahvistamisessa**. Vuoden 2012 jälkeen tehdyistä sopimuksista (Etelä-Korean sopimuksesta lähtien) 14:ssä on määräyksiä, joilla edistetään kansainvälisiä työ- ja ympäristönormeja. Komissio on määritellyt maakohtaisia prioriteetteja, jotka kattavat työvoimaa, sukupuolta, ympäristöä, ilmastoa ja kansalaisyhteiskuntaa koskevat kysymykset, tiiviissä yhteistyössä näiden sopimusten nojalla perustettujen EU:n sisäisten neuvoo-antavien ryhmien kanssa. Ryhmiin kuuluu yrityksiä, ammattiliittoja ja muita sidosryhmiä, jotka auttavat komissiota kauppasopimusten täytäntöönpanossa.

Kolumbiassa, Guatemalassa ja Moldovassa saavutettiin vuonna 2024 edistystä työelämän perusoikeuksia koskevien keskeisten kansainvälisten yleissopimusten ratifiointissa ja täytäntöönpanossa.

Komission **keskitetty asiointipiste**⁷ on arvioinut kahta virallista valitusta kaupasta ja kestävästä kehityksestä. Molemmat niistä koskivat Vietnamia. Ensimmäinen valitus, joka koski Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeisten yleissopimusten ratifiointia, vastaanotettiin maaliskuussa 2024, ja toinen, helmikuussa 2025 saatu valitus koski ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien loukkauksia.

Kertomuksen aihe

Tämä kertomus on viides konsolidoitu **vuosikertomus**⁸ vuonna 2024 voimassa olleiden etuuskohteluun oikeuttavien kahdenvälisen kauppasopimusten⁹ ja WTO:n kattamien kauppasopimusten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta. Siinä esitetään yleiskatsaus EU:n tärkeimmistä kauppasopimusten valvojan johtamista toimista ja saavutuksista vuonna 2024 ja vuoden 2025 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana.

⁶ EUVL L, 2024/2754, 29.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2754/oj.

⁷ Keskitetty asiointipiste on ensimmäinen yhteyspiste kaikille EU:n sidosryhmille, joihin kohdistuu mahdollisia kaupan esteitä kolmansissa maissa tai jotka kärsivät kauppaan ja kestävään kehitykseen tai yleiseen tullietuusjärjestelmään liittyvien kestävyysääntöjen noudattamatta jättämisestä.

⁸ Neljäs kertomus julkaistiin 3.10.2024, ja se on saatavilla [komission asiakirjarekisterissä – COM\(2024\) 385 final](#).

⁹ Tässä kertomuksessa etuuskohteluun oikeuttavilla sopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, joilla perustetaan vapaakauppa-alue tai vapautetaan palvelukauppaa ja joihin ei näin ollen sovelleta kansainvälistä tullitariffi- ja kauppasopimusta eikä palvelukaupan yleissopimuksen suosituimmuuskohtelua.

Liitteenä oleva komission yksiköiden valmisteluasiakirja¹⁰ sisältää lisätietoa 41:stä EU:n tärkeimmästä etuuskohteluun oikeuttavasta sopimuksesta. **Komission verkkosivustolla**¹¹ on tätä kertomusta täydentäviä tietoja seuraavista aiheista: i) EU:n ja etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden välisen kaupan kehitys vuonna 2024, ii) tullietuuksien käyttö EU:n viennissä ja tuonnissa kunkin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvan kauppakumppanin kanssa niin EU:n kuin jäsenvaltioiden osalta ja iii) tiettyjen kauppasopimusten mukaisten tariffikiintiöiden käyttö.

Tässä kertomuksessa keskitytään EU:n etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten ja suhteiden verkoston avulla tapahtuvaan EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan. Kertomus kytkeytyy myös laajempiin kysymyksiin, jotka liittyvät taloudelliseen turvallisuuteen ja noudattamisen valvontaan tietyillä osa-alueilla, joita käsitellään tässä kertomuksessa vain lyhyesti mutta joista laaditaan erillisiä komission kertomuksia. Tällaisia kysymyksiä ovat muun muassa seuraavat:

- **kaupan suojakeinot** (polkumyynnin vastaiset toimet, tukien vastaiset toimet ja suojatoimet), joiden käyttöä käsitellään komission vuotuisissa kaupan suojatoimia koskevissa kertomuksissa¹²
- väärennösten, piratismiin ja muun **teollis- ja tekijänoikeuksien** rikkomisen seuranta ja torjuminen, joita käsitellään komission kahden vuoden välein julkaistavissa kolmansien maiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa kertomuksessa¹³ ja piratismiin seurantalistassa¹⁴
- ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta ja kaksikäyttötuotteiden viennin valvonta, jotka yhdessä muodostavat **strategisen kaupan ja investointien valvonnan Euroopan unionin turvallisuuden varmistamiseksi** ja joita käsitellään vuotuisissa komission kertomuksissa suorien ulkomaisten sijoitusten seurannasta¹⁵ ja viennin valvontaa koskevasta asetuksesta (EU) 2021/821¹⁶

¹⁰ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja: Individual Information Sheets on the Implementation of EU Trade Agreements, SWD(2025)940, [Circabc](#).

¹¹ Komission kauppapolitiikan pääosaston täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva verkkosivu, [Implementing and enforcing EU trade agreements – Euroopan komissio \(europa.eu\)](#).

¹² Komission 43. kertomus kaupan suojatoimista, [komission asiakirjarekisteri – COM\(2025\) 428 final](#).

¹³ Viimeisin teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua ja täytäntöönpanoa kolmansissa maissa koskeva kertomus, joka julkaistiin 22.5.2025, on saatavilla [komission asiakirjarekisterissä – SWD\(2025\) 131](#).

¹⁴ Uusin väärennösten ja piratismiin seurantalista julkaistiin 22.5.2025, ja se on saatavilla [komission asiakirjarekisterissä – SWD\(2025\) 132](#).

¹⁵ Viides vuosikertomus unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta ja komission yksiköiden valmisteluasiakirja, jotka julkaistiin 14.10.2025, ovat saatavilla [komission asiakirjarekisterissä – COM\(2025\)632](#).

¹⁶ Ks. asetuksen (EU) 2021/821 täytäntöönpanoa koskeva kertomus COM(2025)19 ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskeva tilastopäivitys, jotka julkaistiin 30.1.2025 ja jotka ovat saatavilla [komission asiakirjarekisterissä – COM\(2025\)19](#).

- **EU:n yleinen tullietuusjärjestelmä (GSP)**¹⁷, jonka soveltaminen kuuluu komission GSP-kertomusten piiriin.

Lisäksi laaditaan erilliset vuosikertomukset **ulkomaisia tukia koskevan asetuksen**¹⁸ ja **kansainvälisten julkisten hankintojen välineen**¹⁹ soveltamisesta.

II. EU:n etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti

II.1 EU:n kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa – keskeinen kehitys vuonna 2024

Vuonna 2024 tulivat voimaan EU:n ja Uuden-Seelannin vapaakauppasopimus (1. toukokuuta 2024) ja EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimus (1. heinäkuuta 2024). Näin etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten määrä nousi 44:ään²⁰, ja niiden osuus EU:n ulkomaankaupasta oli 46,1 prosenttia²¹.

Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta 2 käy ilmi, EU:n suurimmat etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvat kumppanit (eli ne, joiden osuus EU:n kaikesta etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa käymästä kaupasta on yli 5 %) olivat Yhdistynyt kuningaskunta (21,8 % EU:n kaupasta etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa), Sveitsi (14,2 %), Turkki (9,1 %), Norja (6,9 %), Japani (5,6 %) ja Etelä-Korea (5,3 %). Näiden kuuden kumppanin yhteenlaskettu osuus EU:n etuuskohtelukaupasta oli vuonna 2024 lähes 63 prosenttia.

¹⁷ Viimeisin kertomus GSP-asetuksen soveltamisesta, JOIN(2023) 34, [komission asiakirjarekisteri – JOIN\(2023\) 34 \(europa.eu\)](#).

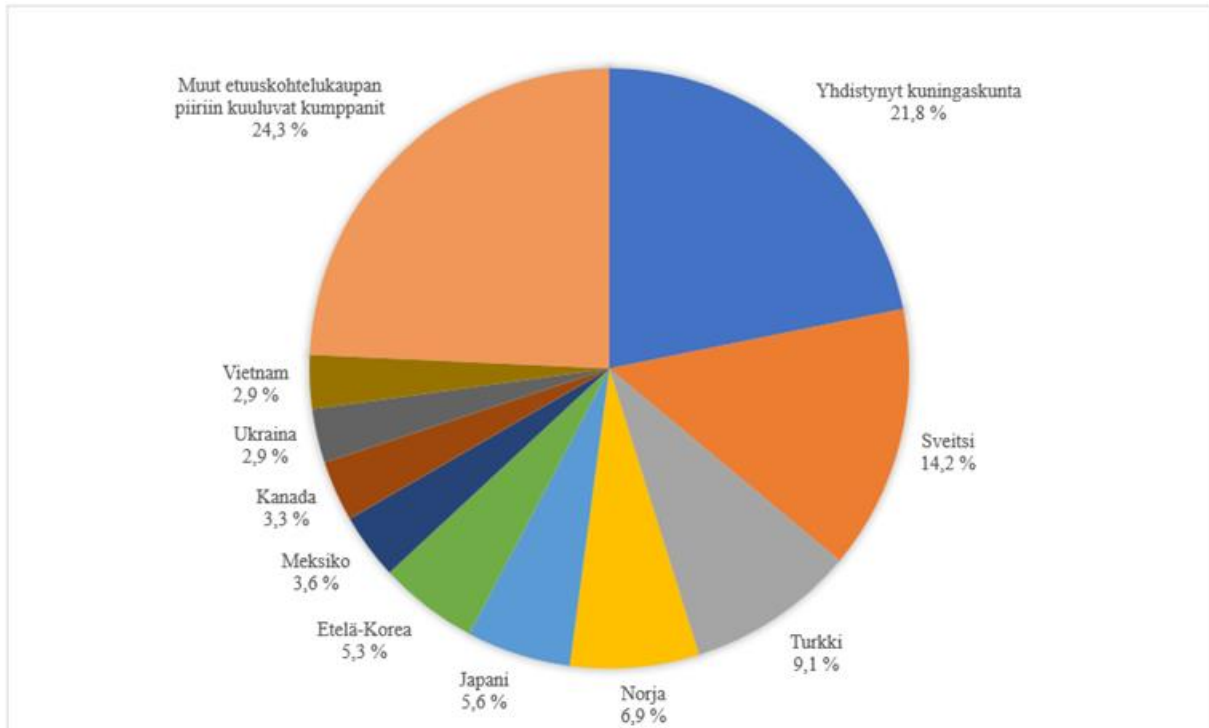
¹⁸ Ks. asetuksen (EU) 2022/2560 52 artikla (EUVL L 330, 23.12.2022, s. 1). Ensimmäinen kertomus on määrä antaa vuonna 2026.

¹⁹ Ks. 30.7.2025 annettu asetuksen (EU) 2022/1031 13 artiklan mukainen kertomus COM(2025) 430 final, [eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0430](#).

²⁰ Luettelo sopimuksista on saatavilla osoitteessa <https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements>.

²¹ Kun mukaan lasketaan Argentiinan, Brasilian, Paraguayan ja Uruguayan (Mercosur) kanssa tehdyt sopimukset sekä Itä-Afrikan ja Länsi-Afrikan yhteisöjen kanssa tehdyt talouskumppanuussopimukset, jotka ovat valmiita ja odottavat hyväksyntää (osuus EU:n ulkomaankaupasta 3,4 %), EU:n etuuskohtelukaupan osuus nousee lähes 50 prosenttiin.

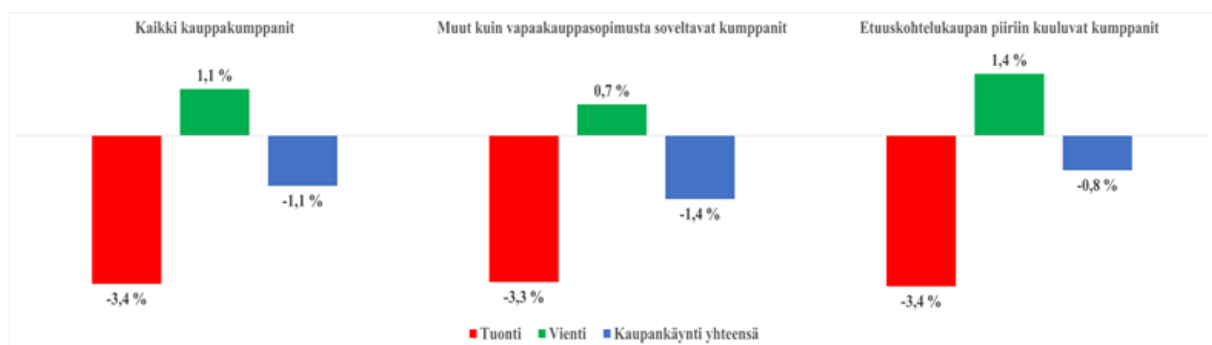
Kaavio 2: EU:n kauppaa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien mukaan (2024)

Lähde: Eurostatin Comext-tietokanta.

Jäljempänä oleva kaavio 3 osoittaa, että vaikka EU:n kauppaa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa väheni 0,8 prosenttia vuonna 2024, EU:n kauppaa kaikkien kumppanien ja muiden kuin vapaakauppasopimukseen kuuluvien kumppaneiden kanssa väheni vielä enemmän (-1,1 % ja -1,4 %). Samana ajanjaksona EU:n vienti etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin kasvoi 1,4 prosenttia eli enemmän kuin vienti kaikkiin kumppanimaihin (1,1 %) ja muihin kuin vapaakauppasopimukseen kuuluviin kumppanimaihin (0,7 %).

Kaavio 3: EU:n tavarakaupan vuotuinen kasvu kumppanin tyypin mukaan (2023–2024)

Lähde: Eurostatin Comext-tietokanta.

Erityisesti **uudemmat kauppasopimukset**, kuten CETA, EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimus ja EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimus, helpottavat yleensä EU:n teollisuuden pääsyä markkinoille.

- Esimerkiksi elokuussa 2020 voimaan tullut **EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimus** on yksi kunnianhimoisimmista kauppasopimuksista, joita EU on tehnyt kehittyvän maan kanssa. Sillä on myös asteittain poistettu tulleja ja vähennetty tullien ulkopuolisia kaupan esteitä, ja näin se tarjoaa paremmat markkinoillepääsyn edellytykset molemmille osapuolille. Viiden viime vuoden aikana EU:n vienti Vietnamiin on muodostanut kaksi kolmasosaa ASEAN-4-maihin²² suuntautuvan EU:n viennin kasvusta. EU:n kannalta merkittävimmän tuoteluokan eli 30 ryhmän (farmaseuttiset tuotteet) vienti lähes kaksinkertaistui 1,1 miljardista eurosta 2,1 miljardiin euroon vuosina 2019–2024, ja tämän tuoteluokan osuus EU:n lääkkeiden viennistä oli molempina vuosina 60 prosenttia.²³
- Tarjouskilpailun voittaneiden EU:n tarjoajien määrä **Japanin** julkisten hankintojen markkinoilla on kasvanut tasaisesti EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen voimaantulon jälkeen. Vuonna 2022 (jolta viimeisimmät saatavilla olevat tiedot ovat peräisin) EU:n yritysten kanssa tehtiin Japanissa julkisia hankintasopimuksia 317 miljoonan euron arvosta.

EU:n kauppasopimukset ovat auttaneet EU:ta säilyttämään asemansa maatalouselintarvikkeiden suurimpana viejänä

EU:n **maatalouselintarvikkeiden vienti** kaikkiin kumppanimaihin nousi ennätyselliselle tasolle vuonna 2024, jolloin sen arvo oli 235 miljardia euroa (2,8 % enemmän kuin vuonna 2023). Vuonna 2024 EU:n kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa (tuonti ja vienti) kasvoi enemmän (+6,4 %) kuin EU:n kauppa muiden kuin vapaakauppasopimukseen kuuluvien kumppaneiden kanssa (+2,8 %).

Kaavio 4: EU:n maatalouselintarvikekaupan vuotuinen kasvu kumppanin tyypin mukaan (2023–2024)

EU:n maatalouselintarvikkeiden viennin selvästi suurin kohdema ja etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien joukossa että kokonaisuutena katsoen oli **Yhdistynyt kuningaskunta**. Sen osuus EU:n kokonaisviennistä oli 23 prosenttia.

²² ASEAN-4-mailla tarkoitetaan Filippiinejä, Indonesiaa, Malesiaa ja Thaimaata.

²³ Lähde: Eurostat (Comext).

EU:n maatalouselintarvikkeiden vienti **Yhdistyneeseen kuningaskuntaan** kasvoi 12 miljardia euroa (+29 %) EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja yhteistyösopimuksen voimaantulon jälkeen, vuosina 2021–2024. Vastaavasti EU:n **Ukrainaan** suuntautuva vienti on kasvanut 2,1 miljardia euroa (+139 %) vuodesta 2016, **Kanadaan** suuntautuva vienti 1,6 miljardia euroa (+51 %) vuodesta 2017 ja **Japaniin** suuntautuva vienti miljardi euroa (+15 %) vuodesta 2019.

EU:n **maatalouselintarvikkeiden tuonti**, joka oli vähentynyt vuonna 2023, on palautunut vuoden 2022 tasolle, ja sen arvo oli vuonna 2024 yhteensä lähes 172 miljardia euroa. Elpyminen johtui pääasiassa kaakaon, kahvin, hedelmien ja pähkinöiden korkeammista tuontihinnoista. EU:n suurin maatalouselintarvikkeiden toimittaja oli **Brasilia**, jonka markkinaosuus EU:n maatalouselintarvikkeiden kokonaistuonnista oli 10 prosenttia. Seuraavaksi suurin toimittaja oli **Yhdistynyt kuningaskunta** (9 %), joka vahvisti asemansa EU:n tärkeimpänä maatalouselintarvikkeiden tuontilähteenä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien keskuudessa. Myös **Ukraina** oli EU:n elintarvikeketjun merkittävä toimittaja (8 %), ja viljan osuus Ukrainan pääasiassa EU:n rehumarkkinoille tarkoitetusta viennistä oli puolet.

EU:n laaja kauppasopimusten verkosto on edistänyt EU:n yleisesti ottaen hyvää tulosta maatalouselintarvikekaupan alalla. EU:n maatalouselintarvikekauppa erityisesti **Kanadan**, **Japanin** ja **Vietnamin** kanssa kasvoi näiden maiden kanssa tehtyjen kauppasopimusten täytäntöönpanon jälkeen, ja etuuskohteluun perustuvan pääsyn markkinoille saaneiden tuotteiden vienti lisääntyi merkittävästi tullien poistamisen tai alentamisen vuoksi. Marraskuussa 2024 julkaistussa komission tutkimuksessa²⁴, jossa tarkasteltiin sellaisten EU:n tuotteiden vientitulosta, joille on myönnetty etuuskohteluun perustuva pääsy markkinoille CETA-sopimuksen nojalla, todettiin, että näiden tuotteiden vienti oli lisääntynyt keskimäärin 14 prosenttia vuosina 2019–2023 ja arvo kasvanut 400 miljoonaa euroa. Kasvu johtui osittain jatkuvasta **terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvien esteiden poistamisesta** kumppanimaissa (95 estettä vuosina 2020–2024) jäsenvaltioiden kanssa tehdyn tiiviin yhteistyön avulla.

Arvokkaiden EU:n tuotteiden vienti turvataan suojaamalla **maantieteelliset merkinnät** vapaakauppasopimusten ja muiden kansainvälisten sopimusten nojalla. Joulukuun 31. päivään 2024 mennessä hyvin moni EU:n **maantieteellinen merkintä oli suojattu yli 30 maan kanssa tehtyjen kahdenvälisten sopimusten nojalla**. Näiden maiden osuus koko maailman BKT:sta on yhteensä noin 60 prosenttia ja väestöstä 30 prosenttia.

²⁴ Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston 26.11.2024 julkaisema tutkimus [Monitoring agri trade policy](#).

Uusi-Seelanti – etuja EU:n suojatuille maantieteellisille merkinnöille

- **EU:n ja Uuden-Seelannin vapaakauppasopimuksessa** edellytetyn maantieteellisten merkintöjen suojan vuoksi Uuden-Seelannin on poistettava markkinoiltaan tuotteet, jotka eivät ole aitoja maantieteellisten merkintöjen piiriin kuuluvia tuotteita. Yleisimmille maantieteellisille merkinnöille (kuten ”feta”, ”port” ja ”prosecco”) on sallittu jopa yhdeksän vuoden siirtymäajat, ja kahden nykyisen nimen voimassaoloa on jatkettu.
- Maantieteellisten merkintöjen suojaaminen EU:n ja Uuden-Seelannin vapaakauppasopimuksen nojalla hyödyttää EU:n tuottajia turvaamalla heidän oikeutensa ja poistamalla vilpillisen kilpailun.

Kaiken kaikkiaan EU:n maatalouselintarvikekauppa on hyvin monipuolista ja siihen osallistuu monia tuonti- ja vientikumppaneita. Tiettyjen maatalouselintarvikkeiden osalta on kuitenkin edelleen kauppariippuvuuksia.²⁵ Tuonnin osalta vapaakauppasopimuksilla taataan EU:n ja sen kumppaneiden välisten kauppasuhteiden vakaus ja parannetaan EU:n häiriönsietokykyä. Lisäksi neuvosto hyväksyi 12. kesäkuuta 2025 asetuksen, jolla määrättiin uusia tulleja sellaisille Venäjältä ja Valko-Venäjältä peräisin oleville maataloustuotteille ja tietyille lannoitteille, joista ei vielä kannettu ylimääräisiä tulleja. Tavoitteena on vähentää EU:n riippuvuutta kyseisestä tuonnista sekä vähentää Venäjän vientituloja ja rajoittaa tällä tavoin sen kykyä rahoittaa hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan. Asetus tuli voimaan 1. heinäkuuta 2025.

EU:n palvelukauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa kasvoi enemmän kuin vapaakauppasopimusten ulkopuolisten kumppanien kanssa

EU:n **etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien** ²⁶ **kanssa käymän palvelukaupan (tuonnin ja viennin)** arvo vuonna 2023 (viimeisimpien saatavilla olevien lukujen mukaan) oli **1,3 biljoonaa euroa**, ja sen osuus kaikesta EU:n palvelukaupasta oli lähes puolet (**48 %**). Vuosina 2022–2023 EU:n palvelukauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa **kasvoi nopeammin** (+4,5 %) kuin vapaakauppasopimusten ulkopuolisten kumppanien kanssa käytävä kauppa (+1,2 %).

EU:n **etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa käymän palvelukaupan tase** oli 178,2 miljardia euroa **ylijäämäinen**, kun taas EU:n muun maailman kanssa käymän kaupan tase oli 25,4 miljardia euroa **alijäämäinen**. EU:n palvelukaupan kokonaistase vuonna 2023 oli 152,8 miljardia euroa, eli se laski 15,6 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.

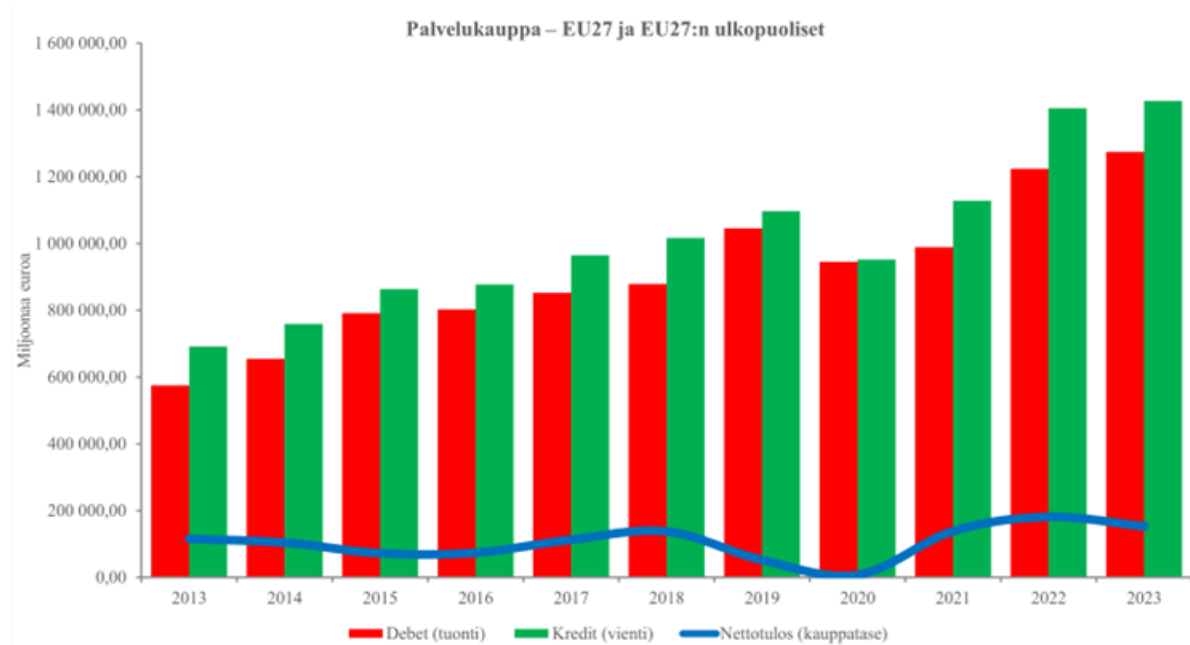
Covid-19-pandemiasta toipumisen jälkeen **EU:n palvelukauppa** (tuonti ja vienti) kasvoi jyrkästi vuosina 2021–2022 (+24,1 %), ja vuonna 2023 kasvu hidastui normaalimmalle tasolle (+2,8 %). **EU vei palveluja** vuonna 2023 noin 1 427 miljardin euron arvosta (+1,6 % verrattuna vuoteen 2022). Tärkeimmät vientisektorit olivat muut yrityspalvelut (23,9 %),

²⁵ State of food security in the EU, neljäs raportti, [EU Agricultural Economic briefs](#).

²⁶ Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvilla kumppaneilla tarkoitetaan niitä 76 maata, joiden kanssa EU:lla on etuuskohtelukauppaa koskeva sopimus, riippumatta siitä, kattaako sopimus myös palvelut.

televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut (20,7 %), liikennepalvelut (17,2 %), matkailupalvelut (126 %) ja rahoituspalvelut (7,1 %). EU toi palveluja noin 1 274 miljardin euron arvosta (+4,1 % verrattuna vuoteen 2022).

Kaavio 5: EU:n palvelukaupan vuotuinen kasvu (2022–2023)

EU on maailmanlaajuinen johtaja digitaalisesti toimitettavien palvelujen alalla. Niiden osuus EU:n kaikesta palvelujen ulkomaankaupasta oli vuonna 2023 yli puolet (54 %) ja niiden tuonnin ja viennin arvo noin 3 biljoonaa euroa.

II.2 EU:n kahdenvälisen kauppasopimusten täytäntöönpano

A. Markkinoillepääsyä koskevien sitoumusten täytäntöönpano

Esteiden ehkäiseminen tai poistaminen vapaakauppasopimuskomiteoiden avulla

Mahdollisiin kaupan esteisiin puuttumisesta saadut kokemukset ovat johdonmukaisesti osoittaneet, että EU on tehokkain silloin, kun se pystyy tunnistamaan ja ennakoimaan uusia lainsäädäntöön tai sääntelyyn liittyviä esteitä ennen kuin niistä tulee osa lainsäädäntöä. Tämä on myös yksi syy siihen, että sekä WTO:ssa että EU:n kauppasopimusten hallintorakenteissa korostetaan niin paljon avoimuutta ja varhaisvaroituksia. Ennaltaehkäisy on ratkaisevan tärkeää myös pk-yritysten kannalta, joiden resurssit seurata vientimarkkinoidensa mahdollisia kehityskulkuja saattavat olla rajalliset.

Tehokkaimmat toimet ovat olleet kollektiivisia, eli niissä on hyödynnetty komission, EU:n edustustojen, jäsenvaltioiden sekä kumppanimaissa ja EU:ssa toimivien yritysten resursseja. Esimerkiksi **EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja yhteistyösopimuksen** mukaiset koordinoitujen toimenpiteiden avulla auttoivat äskettäin estämään yhden mahdollisen esteen käyttöönoton. Este olisi muodostunut merituulivoimaan tehtävien investointien tuista, jotka

oli tarkoitus rahoittaa Yhdistyneen kuningaskunnan Sustainable Industry Rewards -aloitteesta 646 miljoonan euron määrärahoilla. EU riitautti tämän toimenpiteen menestyksekkäästi vuonna 2022.

Valmiuksien kehittämiseksi komissio ja jäsenvaltiot tutkivat edelleen käytännön keinoja helpottaa tiedonkulkua EU:n edustustojen ja kolmansissa maissa sijaitsevien jäsenvaltioiden suurlähetystöjen välillä.

Kauppasopimukset ovat toimineet ponnahduslautana yhteistyölle yhteistä etua koskevissa kysymyksissä

Eri lainkäyttöalueiden erilaisten teknisten määräysten käsittely vaikuttaa merkittävästi ulkomailla harjoitettavan liiketoiminnan kustannuksiin ja monimutkaisuuteen. Tästä syystä EU käyttää kauppasopimuksiaan keinona, jolla helpotetaan sääntely-yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, alennetaan kustannuksia ottamalla huomioon kunkin osapuolen lähestymistavat ja edistetään johdonmukaisuutta. Seuraavassa esitetään esimerkkejä vuonna 2024 tehdystä onnistuneesta yhteistyöstä:

- **EU:n ja Kanadan sääntely-yhteistyön foorumilla** tapahtuneen Euroopan lääkeviraston ja Kanadan terveysministeriön Health Canadan välisen säännöllisen tietojenvaihdon avulla voitiin parantaa lastenlääkkeiden saatavuutta. Canadian Hydrogen Association -järjestön ja Hydrogen Europe -järjestön väliset keskustelut johtivat **yhteisymmärryspöytäkirjan** allekirjoittamiseen kesäkuussa 2024, ja vetyenergian sääntelyä, kestäviä käytäntöjä ja tekoälyä koskevat keskustelut jatkuvat.
- Markkinoille pääsyä on helpotettu myös vaatimustenmukaisuuden arviointien **vastavuoroista tunnustamista koskevalla sopimuksella**, joiden ansiosta ei enää tarvita kallista kaksinkertaista testaamista. Vuonna 2024 akkreditoitiin EU:n uusi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos vuonna 1999 tehdyn EU:n ja Yhdysvaltojen välisen vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen²⁷ nojalla, ja kahden EU:n vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen akkreditointi uusittiin EU:n ja Japanin välisen vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen nojalla.

B. Painopiste kaupassa ja kestävässä kehityksessä

Komissio jatkoi vuonna 2024 kauppaa ja kestävästä kehityksestä koskevan politiikan uudelleentarkastelun²⁸ täytäntöönpanoa ja tunnusti kaupan ja kestävästä kehityksen merkityksen kauppapolitiikassa.

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A21999A0204%2801%29>.

²⁸ Tiivistelmä kauppaa ja kestävästä kehityksestä koskevan uudelleentarkastelun tärkeimmistä päätelmistä on vuoden 2022 vuosikertomuksessa kauppasopimusten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta, [komission asiakirjarekisteri – COM\(2022\) 730 \(europa.eu\)](#).

Niiden 14 EU:n sopimuksen osalta, jotka sisältävät nimenomaisesti kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevia määräyksiä, komissio määritteli edelleen **maakohtaisia prioriteetteja**, jotka kattavat työvoimaa, sukupuolta, ympäristöä, ilmastoa ja kansalaisyhteiskuntaa koskevia kysymyksiä, **tiivissä yhteistyössä** näiden sopimusten nojalla perustettujen **EU:n sisäisten neuvoo-antavien ryhmien kanssa**. Myös kolme viimeisintä sopimusta (**EU:n ja Chilen väliaikainen kauppasopimus, EU:n ja Kenian talouskumppanuussopimus sekä EU:n ja Uuden-Seelannin vapaakauppasopimus**) sisältävät sitovia määräyksiä sukupuolten tasa-arvosta, naisten vaikutusvallan vahvistamisesta ja työntekijöiden oikeuksista.

Komissio palkkasi vuonna 2024 riippumattoman konsultin tekemään **jälkiarvioinnin EU:n vapaakauppasopimusten vaikutuksista keskeisiin ympäristönäkökohtiin, kuten ilmastoon**. Helmikuussa 2025 julkaistussa arvioinnissa²⁹ esitetään seitsemän EU:n kauppasopimuksen ympäristöön ja ilmastoon liittyvien määräysten vaikutuksia koskeva laadullinen analyysi, joka perustuu asiakirja-aineiston analyysiin ja eri sidosryhmien haastatteluihin. Siihen on liitetty 20 tapaustutkimusta, jotka kattavat kaikkiaan 11 kumppanimaata.

- Arvioinnissa katsottiin yleisesti, että vapaakauppasopimusten ympäristömääräyksillä oli ollut myönteinen vaikutus ympäristöön ja ilmastoon kumppanimaissa ja että ne eivät etenkään olleet johtaneet ympäristö- tai ilmastonormien heikentämiseen kaupankäynnin kannustamiseksi tai investointien houkuttelemiseksi.
- Arvioinnissa havaittiin erityisesti, että EU:n vapaakauppasopimusten ilmastoa ja ympäristöä koskevilla määräyksillä oli yleisesti ottaen saavutettu niille asetetut tavoitteet ja että ne olivat tuloksellisia. Niitä pidettiin myös tehokkaina, koska tavoitteiden saavuttamisen tuottamat hyödyt olivat sidosryhmille aiheutuneita kustannuksia suuremmat.
- Lisäksi arvioinnissa todettiin, että EU:n vapaakauppasopimusten ympäristömääräykset olivat johdonmukaisia ja merkityksellisiä.

Toisena painopisteenä vuonna 2024 oli erään kansalaisjärjestön komission keskitettyyn asiointipisteeseen toukokuussa 2022 tekemän ensimmäisen **kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan valituksen** käsittelyn seuraaminen. Valitus koski **Perun ja Kolumbian** kaivosalan työntekijöiden oikeuksia. Vuoropuhelua näiden maiden kanssa jatkettiin vuonna 2024 niiden työlaainsäädäntöjen täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien yksilöimiseksi. Kolumbian osalta keskusteluissa keskityttiin maan työlaainsäädännön uudistamiseen edistymiseen. Perun kanssa tehtävän kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan yhteistyön osalta julkaistiin maaliskuussa ja marraskuussa 2024 luettelo teknisistä yhteistyötoimista, jotka koskevat yhdistymisvapautta, lapsityövoimaa, pakkotyötä, epävirallisen työn torjuntaa ja erityisesti

²⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/8a31feb6-d901-421f-a607-ebbdd7d59ca0/library/01b3ba3c-a300-45ca-b12c-d069db91ed7e/details?download=true>.

työsuojelutarkastusjärjestelmän vahvistamista. Toimet on tarkoitus toteuttaa tulevina vuosina EU:n ohjelmista myönnettävän laajan tuen avulla.

Tämän työn myönteiset tulokset osoittavat, että kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli seurattaessa kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien määräysten noudattamista kolmansissa maissa ja ilmoitettaessa rikkomuksista.

Keskitetty asiointipiste vastaanotti maaliskuussa 2024 **toisen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan virallisen valituksen**. Se koski **EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimuksen** kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevaa lukua, erityisesti Vietnamin sitoutumista siihen, että se pyrkii ”jatkuvasti ja hellittämättömästi ratifioimaan ILO:n keskeiset yleissopimukset siltä osin kuin se ei vielä ole näin tehnyt”. Komission alustavassa arvioinnissa todettiin, että Vietnamin jatkuvissa, hellittämättömissä pyrkimyksissä ILO:n yleissopimuksen nro 87 ratifioimiseksi oli saavutettu vain vähän edistystä. Vietnam hyväksyi 27. marraskuuta 2024 uuden ammattiyhdistyslain. Uudessa laissa ei kuitenkaan aseteta yleissopimuksen nro 87 ratifiointia edellytykseksi tai vaatimukseksi, eikä sillä myöskään ratifioida kyseistä yleissopimusta. Vietnamin sisäministeriö toimitti 21. maaliskuuta 2025 kirjallisen selvityksen useista EU:n kannalta tärkeistä työhön liittyvistä kysymyksistä. Kirjeessä annettiin joitakin tuoreita tietoja ja esitettiin Vietnamin tulkinta maan uudesta ammattiyhdistyslaista, mutta siinä ei annettu riittäviä tietoja Vietnamin aikaisemmista ja suunnitelluista toimista, jotta olisi ollut mahdollista arvioida, noudattaako Vietnam EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimuksen mukaista sitoumusta pyrkiä jatkuvasti ja hellittämättömästi ratifioimaan ILO:n yleissopimus nro 87. Sen vuoksi tarvitaan tarkempaa analyysia, jota varten komissio odottaa saavansa Vietnamilta lisätietoja.

Helmikuussa 2025 vastaanotettiin **kolmas kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeva valitus**, joka sekin liittyy EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimukseen. Valitus koski ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksien loukkauksia. Komissio arvioi parhaillaan alustavasti tätä valitusta.

Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia lukuja sisältävien EU:n kahdenvälisen kauppasopimusten nojalla perustetaan **kauppaa ja kestäväää kehitystä käsitteleviä sekakomiteita**, joissa keskustellaan kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevista kysymyksistä.

Seuraavassa esitetään esimerkkejä konkreettisesta edistymisestä vuonna 2024 työntekijöiden oikeuksia ja ympäristöä koskevien keskeisten yleissopimusten ratifioinnissa ja täytäntöönpanossa, mikä kannustaa kumppanimaita parantamaan kansallisia kehyksiään (EU:n kanssa tekemiensä sopimusten määräysten mukaisesti):

- **Kolumbia** ratifioi 6. joulukuuta 2024 ILO:n yleissopimuksen C156 (yleissopimus perheenhuoltovelvollisuuksia omaavista työntekijöistä). **Guatemala** ratifioi 6. elokuuta 2024 ILO:n yleissopimuksen C191 (turvallista ja terveellistä työympäristöä koskeva yleissopimus). **Moldova** ratifioi 19. maaliskuuta 2024 ILO:n yleissopimuksen C190 (väkivaltaa ja häirintää koskeva yleissopimus).

- **Moldova** edistyi myös **työtä ja ympäristöä** koskevien **kotimaisten järjestelyjensä parantamisessa**. Se hyväksyi ilmastonmuutosta koskevan lain, jossa vahvistetaan oikeudellinen kehys nettonollapäästöjen saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi Moldovan vuoteen 2030 ulottuva vähäpäästöisen kehityksen ohjelma käynnistettiin vuonna 2024, ja maa julkaisi lisäksi 21:n energiaan liittyvän tuotteen ekosuunnitteluvaatimukset. Työsuojelutarkastusten osalta Moldova ilmoitti lainsäädäntömuutoksista, jotka mahdollistavat ennalta ilmoittamattomat tarkastukset pimeän työn havaitsemiseksi ja sen muuttamiseksi lailliseksi. Myös **Georgia** edistyi tällä osa-alueella, ja se on vahvistanut työsuojelutarkastusjärjestelmäänsä rekrytoimalla lisää työntekijöitä, järjestämällä koulutusta ja kehittämällä valmiuksia. Lisäksi Georgia hyväksyi vuoteen 2030 ulottuvan kansallisen ilmastostrategiansa.

Kuten aiempinakin vuosina, komissio teki EU:n kauppasopimusten yhteydessä perustettujen **kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevien komiteoiden** puitteissa yhteistyötä kumppaniensa kanssa kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan uudelleentarkastelun keskeisissä seikoissa sekä **tehosti yhteistyötä ympäristö- ja ilmastoasioissa ja sukupuoleen liittyvissä kysymyksissä**. Työtä tehtiin muun muassa erityisten poliittisten vuoropuhelujen ja vihreiden liittoutumien avulla. Seuraavassa esitetään esimerkkejä vuonna 2024 saavutetusta edistyksestä:

- **EU ja Etelä-Korea** syvensivät yhteistyötään toukokuussa 2023 käynnistetyn **vihreän kumppanuuden** puitteissa kaupan liittyvissä kysymyksissä, joita ovat muun muassa merituulivoima, merenkulkualan hiilestä irtautuminen, kiertotalous ja hiilirajamekanismi (CBAM).
- **EU ja Japani** tehostivat yhteistyötään **vihreän allianssin** puitteissa muun muassa hiilen hinnoittelun, merituulivoiman sekä hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen osalta.
- EU ja **Singapore** vahvistivat yhteistyötään teknologioiden alalla vihreän siirtymän tukemiseksi.
- EU:n ja **Keski-Amerikan** sekä EU:n ja **Perun, Kolumbian ja Ecuadorin** välillä käynnistettiin vuoropuhelu niiden kauppasopimusten kestävyyttä koskevan komponentin täytäntöönpanon tehostamiseksi.
- **EU:n ja Kanadan** välillä käytiin keskusteluja **CETA-sopimuksen kauppaa ja sukupuolten tasa-arvoa koskevan suosituksen** ³⁰ täytäntöönpanosta. Lisäksi järjestettiin tapahtumia, joissa vaihdettiin tietoja useita eri kysymyksiä koskevista politiikoista, laeista ja parhaista käytännöistä. Osana vuoden 2024 kansalaisyhteiskuntafoorumia järjestettiin 19. maaliskuuta 2024 kauppaa, sukupuolta ja pk-yrityksiä käsittelevä työpaja, ja Torontossa järjestettiin huhtikuussa 2024 tapahtuma naisten tukemisesta kansainvälisessä kaupassa.

³⁰ [CETA Trade and Gender Recommendation: EU-Canada Work Plan 2020-2021](#).

Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen nojalla luodut rakenteet olivat keskeisiä foorumeita, joilla EU:n kumppanit **pystyivät syventämään ymmärrystään hiljattain ehdotetusta tai voimaan tulleesta kestävyttä koskevasta EU:n lainsäädännöstä**, josta osa oli aiheuttanut useille kumppaneille merkittävää huolta. Esimerkiksi valmistellessaan kauppaa ja kestäväää kehitystä käsittelevän komitean viimeisintä kokousta Uuden-Seelannin kanssa komissio järjesti metsäkatoa koskevia kokouksia EU:n ja Uuden-Seelannin kestävään metsätalouden asiantuntijoiden välillä.

EU on jatkanut kestävyystavoitteita tukevan teknisen yhteistyön rahoittamista

Edistykseen EU:n kauppasopimusten kestäväää kehitystä koskevien näkökohtien täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa komissio on – sen lisäksi, että sillä on käytettävissään riitojenratkaisumahdollisuus – yleensä tarjonnut kumppaneilleen kannustimia. Vuonna 2024 EU jatkoi yhteistyöhankkeiden toteuttamista **Keski-Amerikassa**³¹ ja **Kaakkois-Aasiassa** muun muassa ihmisarvoista työtä edistävää kauppaa koskevan hankkeen toisessa vaiheessa (4 miljoonaa euroa vuosiksi 2024–2027), jonka tavoitteena on parantaa työnormien täytäntöönpanoa erityisesti Bangladeshissa, Filippiineillä, Mongoliassa ja Vietnamissa. Vihreitä, digitaalisia ja häiriönsietokykyisiä toimitusketjuja Aasiassa edistävää vastuullista liiketoimintaa koskevalla aloitteella EU tuki edelleen OECD:n ja sen tällä alueella olevien kumppanien työtä lisäämällä tietoisuutta ja tukemalla valmiuksien kehittämistä vastuullista liiketoimintaa koskevien kansainvälisesti sovittujen normien täytäntöönpanemiseksi.

Yhteistyö sisäisten neuvoo-antavien ryhmien kanssa

Vuoden 2024 lopussa saatiin päätökseen **EU:n hanke**, jolla tuettiin kauppasopimusten mukaisten kansalaisyhteiskunnan mekanismien täytäntöönpanoa. Komissio teki hanketta koskevan sopimuksen vuonna 2018, ja hankkeen **määrärahat olivat 3 miljoonaa euroa**. Sisäisten neuvoo-antavien ryhmien palautteen ansiosta perustetaan parhaillaan **uutta rahoitusvälinettä** niiden toiminnan tukemiseksi. Rahoitusvälineellä mahdollistetaan näiden ryhmien tukeminen useissa vapaakauppasopimusten kumppanimaissa, kuten Andien ja Keski-Amerikan maissa. Uudella tukivälineellä (jonka määrärahat ovat **1,5 miljoonaa euroa** kahdeksi vuodeksi ja joka voidaan uusida kerran) rahoitetaan sisäisten neuvoo-antavien ryhmien työtä EU:ssa ja kehittyvissä kumppanimaissa. Tätä hanketta koskevan uuden sopimuksen soveltamisalaa on mukautettu siten, että siinä otetaan huomioon sisäisten neuvoo-antavien ryhmien jäsenten tarpeet, kuten täydentävät asiantuntijalausunnat, muistiinpanojen tekeminen kokouksissa ja kumppanimaiden sisäisille neuvoo-antaville ryhmille tarjottavat sihteeristöpalvelut kokousten järjestämisen helpottamiseksi.

Eurooppalaiset ja kumppanimaiden sisäiset neuvoo-antavat ryhmät **seuraavat tilannetta** paikan päällä kumppanimaissa, ja komission asema kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpanon varmistamisessa perustuu niiden toimittamiin tietoihin. Seuraavassa esitetään tästä muutamia esimerkkejä.

³¹ <https://www.euroclima.org/en/mapas-2021-en>.

Esimerkkejä sisäisiltä neuvoo-antavilta ryhmiltä saadusta palautteesta

- EU:n kansalaisjärjestöjen Vietnamin osalta esiin tuomat kysymykset, jotka liittyvät joihinkin ympäristöaktivisteihin tai ammattiliittojen edustajiin **kohdistuviin ihmisoikeusloukkauksiin**, tukevat EU:n Vietnamin kanssa tästä asiasta käymiä keskusteluita.
- **EU:n ja Kanadan sisäisen neuvoo-antavan ryhmän** toimittamat tiedot auttoivat tehostamaan kauppaa ja kestävästä kehityksestä koskevaa EU:n ja Kanadan yhteistä **työsuunnitelmaa**.
- **EU:n ja Japanin sisäisen neuvoo-antavan ryhmän** toimittamat esimerkit antoivat tietoa Japanissa toteutetusta laajamittaisesta mainoskampanjasta, joka oli Japanin mainonnantarkastuselimen tutkinnan kohteena väitetyn viherpesun vuoksi. Näiden tietojen perusteella keskusteltiin EU:ssa alalla jo käytössä olevan säännellyn toimintamallin eduista.
- Georgian poliittisen epävarmuuden ja demokratian heikkenemisen vuoksi kansalaisjärjestöt ilmaisivat huolensa **Georgian esittämän** perhearvojen ja alaikäisten suojelua koskevan **lakiluonnoksen** yhteensopivuudesta ILO:n yleissopimusten nro 111 (työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvaa syrjintää koskeva yleissopimus) ja nro 190 (väkivaltaa ja häirintää koskeva yleissopimus) kanssa ja pyysivät perumaan lakiehdotuksen.

III. Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen maailmankaupassa

Komissio jatkoi koko vuoden 2024 ajan tuen antamista EU:n yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, jotta ne voisivat hyödyntää EU:n kauppasopimuksia mahdollisimman tehokkaasti.

A. Access2Markets-portaalin päivittäminen ja tunnetuksi tekeminen

Access2Markets-portaalissa on ollut 12 miljoonaa kävijää sen jälkeen, kun se otettiin käyttöön vuonna 2020. Vuonna 2024 kävijöitä oli yli 3 miljoonaa, mikä on tähän mennessä suurin vuotuinen kävijämäärä. Komissio on samaan aikaan antanut koulutusta portaalin käyttöön 14 000:lle sidosryhmien edustajalle, jotta nämä voivat hyödyntää maksuttomia, monella kielellä tarjolla olevia tietoja. Access2Markets-portaalia on kehitetty säännöllisesti – tavoitteena on tehdä siitä entistä yksinkertaisempi, käyttäjäystävällisempi ja kansainvälistä laajentumista suunnittelevia pk-yrityksiä paremmin palveleva. Se sisältää nyt myös uudet palveluja koskevat tilastot.

- **Alkuperäsääntöjen itsearviointiväline (ROSA)** on hyödyllinen resurssi, jonka avulla yritykset voivat arvioida, täyttävätkö niiden tuotteet EU:n kauppasopimuksen mukaisen etuuskohtelun edellytykset. Välineeseen tehtiin

merkittäviä parannuksia vuonna 2024, jotta se olisi saatavilla kaikilla EU:n kielillä ja kattaisi Uuden-Seelannin kanssa tehdyn vapaakauppasopimuksen. Väline kattaa nyt 32 sopimusta ja yleisen tullietuusjärjestelmän ehdot.

- **My Trade Assistant for Services and Investment** on vuonna 2022 käyttöön otettu palveluja ja investointeja koskeva digitaalinen kaupan apuväline, joka tarjoaa EU:n palveluntarjoajille käytännön tietoa vaatimuksista, jotka niiden on täytettävä EU:n ulkopuolelle suuntautuvassa viennissä. Sillä on keskimäärin 2 000 käyttökertaa kuukaudessa. Välinettä laajennettiin vuonna 2024, ja se kattaa nyt yli sata palvelualaa, kuten yritys- ja asiantuntijapalvelut, rahoituspalvelut, televiestintäpalvelut ja liikennepalvelut Hongkongin erityishallintoalueella, Japanissa, Kanadassa, Kiinassa, Norjassa, Sveitsissä, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Yhdysvalloissa. Brasiliaa, Etelä-Afrikkaa, Intiaa ja Meksikoa koskevat tiedot vietiin My Trade Assistant for Services and Investment -välineeseen vuonna 2025.
- **My Trade Assistant for Procurement** -väline auttaa EU:n yrityksiä selvittämään, kuuluuko tietty julkisia hankintoja koskeva tarjouskilpailu jonkin EU:n kahdenvälisen kauppasopimuksen piiriin. Väline kattaa Yhdysvallat, Kanadan, Japanin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja vuodesta 2025 alkaen myös Sveitsin, Norjan, Islannin, Liechtensteinin, Albanian, Bosnia ja Hertsegovinan, Serbian, Pohjois-Makedonian, Kosovon ja Montenegron.
- Access2Markets-portaaliin vuonna 2023 lisätty **Access2Conformity**-väline auttaa EU:n viejiä selvittämään, missä unionin alueella ne voivat testata ja sertifioida tuotteidensa vaatimustenmukaisuuden ennen tuotteiden vientiä kolmansiin maihin, joilla on EU:n kanssa vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus. Väline kattaa tällä hetkellä Australian, Kanadan, Japanin, Uuden-Seelannin, Yhdysvallat ja Sveitsin.
- **Procurement4Buyers**-väline lisättiin Access2Markets-portaaliin kesäkuussa 2024. Väline auttaa EU:n hankintaviranomaisia ymmärtämään, mitkä tarjouskilpailut on avattava tietyistä kolmansista maista tuleville tarjoajille, tavaroille ja palveluille, jotta näiden syrjimätön pääsy toteutuisi. Tämä auttaa takaamaan, että EU:n julkisia hankintoja koskevat sitoumukset ovat läpinäkyviä kolmansien maiden osalta.

B. Pk-yritysten auttaminen, jotta ne saisivat kansainvälisistä kauppasopimuksista parhaan mahdollisen hyödyn

Talous, yritykset ja kuluttajat hyötyvät kansainvälisestä kaupasta monin tavoin. Vuoden 2023 tiedot osoittivat, että vaikka noin 95 prosenttia EU:sta vientiä harjoittavista yrityksistä oli pk-yrityksiä, niiden viennin osuus kokonaisviennin arvosta oli vain 30 prosenttia. Komissio tehosti jälleen vuonna 2024 toimiaan, joilla se pyrkii vauhdittamaan pk-yritysten kansainvälistymistä.

Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network³² tukee pk-yrityksiä, jotka haluavat kansainvälistyä, kuten start-up- ja scale-up-yrityksiä. Se tarjoaa yrityskumppanuuksiin liittyviä palveluita, markkinoille pääsyn ja tuonnin tai viennin tukea sekä sääntelyä koskevaa opastusta.

Enterprise Europe Network on toiminut tiiviissä yhteistyössä pk-yritysten yhteyspisteiden kanssa, joita on perustettu pk-yritysten kannalta huomattavan kiinnostaville kansainvälisille markkinoille, kuten Japaniin, Etelä-Koreaan, Singaporeen, Vietnamiin, Intiaan, Kanadaan, Chileen, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdysvaltoihin.

Enterprise Europe Networkia haluttiin vahvistaa ja laajentaa myös muihin strategisiin kolmansiin maihin, joten 30. syyskuuta 2024 julkaistiin avoin kutsu³³. Sen tavoitteena oli hankkia verkostoon uusia yritysten tukijärjestöjä ja saada näiden ”kansainvälisten verkostokumppaneiden” paikallinen käytännön kokemus verkoston hyödyksi.

Enterprise Europe Network teki joulukuussa 2024 verkkokyselyn neuvonantajilleen, jotka tarjoavat paikallisille yrityksille kansainvälistymistä edistäviä palveluja. Kyselyn tärkeimmät havainnot olivat seuraavat:

- Noin **kolmasosalla** neuvonantajista oli asiakkaita, jotka halusivat tietää, miten voisivat saada hyötyä **EU:n kauppasopimuksiin** liittyvistä alhaisemmista tulleista ja sääntelyn yhdenmukaistamisesta.
- Noin 45 prosenttia Enterprise Europe Networkin neuvonantajista antoi asiakkailleen säännöllisesti tukea EU:n kauppasopimuksiin liittyvissä asioissa. Yli kolmasosa neuvonantajista ohjasi asiakkaitaan erikoistuneemmille palveluntarjoajille.
- Yli **40 prosenttia Enterprise Europe Networkin neuvonantajista** kertoi, että heidän asiakkailleen antamansa kaupankäynnin tuen avulla oli jo saavutettu hyviä tuloksia ja luotu **menestystarinoita**.
- Yli kaksi kolmasosaa Enterprise Europe Networkin neuvonantajista oli (ainakin ajoittain) käyttänyt EU:n Access2Markets-portaalia.

Enterprise Europe Network tuki ja järjesti vuonna 2024 EU:n kauppasopimuksia edistäviä webinaareja, jotka välitettiin suoratoistona YouTubessa³⁴. Webinaareja järjestettiin muun muassa seuraavista aiheista:

- Testaus ja sertifiointi vientiä varten: vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten hyödyt
- Liiketoiminta Uudessa-Seelannissa: miten EU:n ja Uuden-Seelannin vapaakauppasopimus pannaan täytäntöön
- Liiketoiminta Vietnamin: paikallisen maatalouselintarvikealan mahdollisuudet.

³² <https://een.ec.europa.eu/>.

³³ <https://een.ec.europa.eu/news/open-invitation-join-enterprise-europe-network-international-network-partner>.

³⁴ https://www.youtube.com/playlist?list=PLq0qsbVGoO6EO_q6ho_ip0x9IgDTRRAJd.

Enterprise Europe Networkin verkkosivuilla ³⁵ esitellään yritysneuvonantajien työn konkreettisia tuloksia ja esimerkkejä siitä, miten ne ovat auttaneet EU:n pk-yrityksiä hyödyntämään kaupankäynnin mahdollisuuksia.

Markkinoillepääsyn teemapäivät

Komissio on yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa jatkanut markkinoillepääsyn teemapäivien järjestämistä. Eri jäsenvaltioissa järjestetyt tapahtumat ovat auttaneet tekemään EU:n kauppasopimusten hyötyjä tunnetummiksi yrityksissä kansallisella ja paikallisella tasolla. Markkinoillepääsyn teemapäiviä järjestettiin vuonna 2024 Ranskassa, Itävallassa, Saksassa, Belgiassa, Alankomaissa ja Unkarissa. Näihin tapahtumiin, jotka kokosivat yhteen lähes 700 sidosryhmien edustajaa keskustelemaan kolmansien maiden markkinoille pääsyyn liittyvistä tunnusomaisista haasteista sekä kauppasopimusten tuomista kilpailueduista, osallistui myös EU:n kauppasopimusten noudattamista ja täytäntöönpanoa valvova virkamies.

Tutkimus EU:n pk-yritysten kansainvälistymisstrategiasta

Komissio julkaisi 3. helmikuuta 2025 tutkimuksen ³⁶ EU:n pk-yritysten kansainvälistymisstrategiasta. Siinä kartoitettiin ja analysoitiin olemassa olevia kansallisia ja EU:n tason tukitoimenpiteitä, tunnistettiin puutteita ja päällekkäisyyksiä sekä yksilöitiin mahdollisia parannuksia. Tutkimuksessa myös esitettiin suosituksia olemassa olevien kansallisten ja EU:n tason resurssien tehokkaammasta hyödyntämisestä. Tutkimuksen tuloksia esiteltiin työpajassa ³⁷ 7. helmikuuta 2025. Komissio panee parhaillaan tutkimuksen keskeisiä suosituksia täytäntöön.

EU:n kauppasopimusten sisältämien pk-yrityksiä koskevien lukujen täytäntöönpano

Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välinen laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (CETA-sopimus): EU ja Kanada sopivat pk-yritysten yhteyspisteidensä välillä käytyjen säännöllisten keskustelujen jälkeen joulukuussa 2024 kolmivuotisesta toimintasuunnitelmasta ³⁸ (2025–2027), jolla pannaan täytäntöön CETA-sopimuksen pk-yrityksiä koskeva suositus.

EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimus: EU:n ja Japanin pk-yritysten yhteyspisteet pitivät 20. syyskuuta 2024 neljännen kokouksensa talouskumppanuussopimuksen puitteissa. Sen jälkeen pidettiin erillinen kokous Brysselissä 11. marraskuuta 2024. Osapuolet kertoivat viimeisimmistä aloitteistaan talouskumppanuussopimuksen sisältämien tietojenvaihtoa koskevien määräysten täytäntöönpanemiseksi sekä muista toimista, joilla pk-yrityksiä kannustetaan hyödyntämään talouskumppanuussopimusta. Pk-yritysten yhteyspisteiden

³⁵ <https://een.ec.europa.eu/success-stories>.

³⁶ <https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/study-european-union-smes-internationalisation-strategy>.

³⁷ <https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/hybrid-workshop-sme-internationalisation-2025-02-10>.

³⁸ <https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/8c22233e-aa1c-4d70-9f0e-abcd021fc1f7/details>.

yhteinen toimintakertomus on saatavilla verkossa³⁹. Lisäksi EU:n ja Japanin teollinen yhteistyökeskus⁴⁰ on edelleen keskeisessä roolissa pk-yritysten tukemisessa. Verkossa⁴¹ esitellään esimerkkejä EU:n pk-yrityksistä, jotka ovat päässeet onnistuneesti Japanin markkinoille.

EU:n ja Uuden-Seelannin välinen vapaakauppasopimus: EU:n ja Uuden-Seelannin välisen vapaakauppasopimuksen tultua voimaan 1. toukokuuta 2024 EU:n ja Uuden-Seelannin pk-yritysten yhteyspisteet pitivät ensimmäisen kokouksensa 11. joulukuuta 2024. Keskustelussa olivat esillä pk-yrityksiä käsittelevään lukuun sisältyvät tietojenvaihtoa koskevat sitoumukset ja niiden täytäntöönpanon edistyminen. Lisäksi puhuttiin tulevien kokousten kannalta kiinnostavista aiheista ja siitä, miten työtä organisoidaan jatkossa.

Maailman kauppajärjestö (WTO)

Vuonna 2024 EU osallistui Maailman kauppajärjestön eli WTO:n, Kansainvälisen kauppakeskuksen ja YK:n kauppaja kehityskonferenssin yhdessä johtaman Global Trade Helpdeskin⁴² kehittämiseen. Tavoitteena oli yksinkertaistaa markkinatutkimusta kokoamalla kauppaa ja liiketoimintaa koskevat tiedot yhteen verkkoportaaliin. EU osallistui WTO:n 13. ministerikokoukseen, joka pidettiin 26. helmikuuta ja 2. maaliskuuta 2024 välisenä aikana Abu Dhabissa. Kokouksessa julkaistiin kaksi asiakirjaa, joiden laatimisessa EU:lla oli merkittävä rooli: *Access to finance for women-led micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs): a compendium of financial inclusion initiatives*⁴³ (Naisten johtamien mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (mikro- ja pk-yritysten) rahoituksen saanti – taloudellista osallisuutta edistävien aloitteiden kokoelma) ja *A compendium of special provisions for MSMEs in Authorized Economic Operator (AEO) programs*⁴⁴ (Valtuutettuja talouden toimijoita (AEO) koskevissa ohjelmissa olevat mikro- ja pk-yritykset – erityisten säännösten kokoelma).

EU osallistui vuoden 2024 aikana myös mikroyrityksiä sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä käsittelevän WTO:n epävirallisen työryhmän⁴⁵ neljään kokoukseen – työryhmään kuuluu 103 maata –, joissa se esitteli WTO:n jäsenille Enterprise Europe Networkin, eläin- ja kasvinterveyssertifiointia koskevan verkkopohjaisen Traces-tietojärjestelmän sekä toimet, joita oli tehty joulukuussa 2020 hyväksytyyn mikro- ja pk-yrityksiä koskevan paketin täytäntöönpanemiseksi.

³⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/619f8187-79fe-4141-9756-ca58c042333d/details>.

⁴⁰ <https://www.eu-japan.eu/>.

⁴¹ <https://www.eu-japan.eu/eubusinessinjapan/procedures/import-export/case-studies-and-success-stories>.

⁴² <https://globaltrahelpdesk.org>.

⁴³ [directdoc.aspx\(wto.org\)](https://directdoc.aspx(wto.org)).

⁴⁴ [INFMSMEW47R1.pdf](https://www.wto.org/english/tratop_e/msmes_e/msmes_e.htm).

⁴⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/msmes_e/msmes_e.htm.

IV. Esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen

IV.1 Nykytilanne ja vuoden 2024 kehityskulut

Jatkuvat geopoliittiset jännitteet, talouden vaihtelut ja kauppapolitiikan muutokset vaikuttivat vuonna 2024 globaaliin kaupankäyntiympäristöön yhä enemmän. Maat ja kaupparyhmittymät pyrkivät löytämään tasapainon kotimaisen teollisuuden suojelun ja vapaan, oikeudenmukaisen kaupankäyntijärjestelmän toiminnan varmistamisen välillä.

Tuontirajoituksista, kotimaisuusastetta koskevista vaatimuksista ja syrjivistä käytännöistä sekä yleisemmin tuonnin korvaamiseen tähtäävistä toimenpiteistä (esimerkiksi tuontia koskevista harkinnanvaraisista lisensseistä) on tullut erityisesti eteläisessä naapurustossa⁴⁶ mutta myös Aasiassa ensisijainen teollisuuspolitiikan keino joillekin EU:n kauppakumppaneille.

EU:n yrityksiin kohdistui edelleen (kriittisiä) raaka-aineita koskevia vientirajoituksia, joiden tarkoituksena oli luoda poliittista liikkumavaraa teollisuuden kehittämiseksi ja jalostukselle erityisesti Kaakkois-Aasian kumppanimaissa (esimerkiksi Indonesian nikkelimalmien vientikielto), Kaukoidässä (esimerkiksi Kiinan vientirajoitukset harvinaisille maametalleille) ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa (esimerkiksi Ghanassa ja Tansaniassa sekä äskettäin käyttöön otettu litiumin vientikielto Namibiasta ja Zimbabwesta), minkä lisäksi Yhdysvallat on päättänyt rajoittaa kehittyneiden puolijohteiden vientiä yli 120 maahan, joihin lukeutuu myös EU:n jäsenvaltioita.

Vuoden aikana **rekisteröitiin kaikkiaan 23 uutta estettä**, ja jälleen nousi esiin, kuinka tärkeää on **puuttua kaupan esteisiin ja protektionistisiin toimenpiteisiin**, jotka ovat edelleen ongelmana. Suurin osa esteistä oli terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyviä (yhdeksän uutta estettä), ja seuraavaksi yleisimpinä olivat tekniset kaupan esteet (viisi uutta estettä) ja palvelujen tarjonnan esteet (neljä uutta estettä).

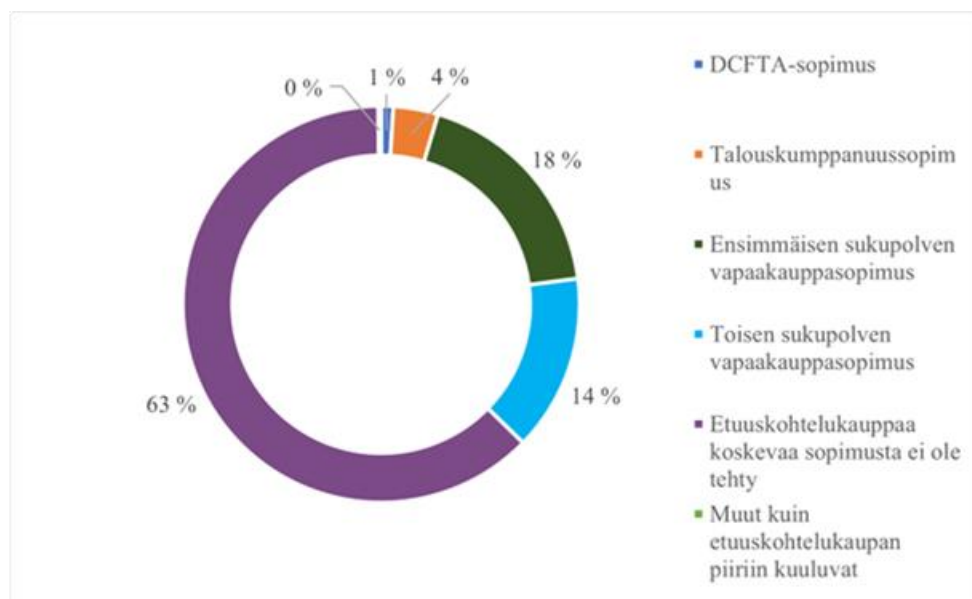
A. Rekisteröityjen kaupan ja investointien esteiden määrä 31. joulukuuta 2024 mennessä

Komission Access2Markets-tietokantaan oli vuoden 2024 loppuun mennessä rekisteröity **410 markkinoillepääsyn estettä 67:ssä EU:n ulkopuolisessa maassa**. Tämä oli 13 vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin rekisteröitiin 423 estettä. Edellisten vuosien tapaan vähennys on seurausta kaksitahoisesta toimintamallista: ensinnäkin tehdään ennakoivaa yhteistyötä kumppanimaiden kanssa EU:n viejiin kohdistuvien kaupan esteiden poistamiseksi, ja toiseksi tehdään säännöllisiä sisäisiä arviointeja ja poistetaan vanhentuneet merkinnät, jotka eivät liity nykyisiin markkinoille pääsyä koskeviin haasteisiin.

⁴⁶ Eteläiseen naapurustoon kuuluu kymmenen kumppanimaata (Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, Palestiina, Syyria ja Tunisia), jotka tekevät yhteistyötä EU:n kanssa osana Euroopan naapuruuspolitiikkaa (ENP).

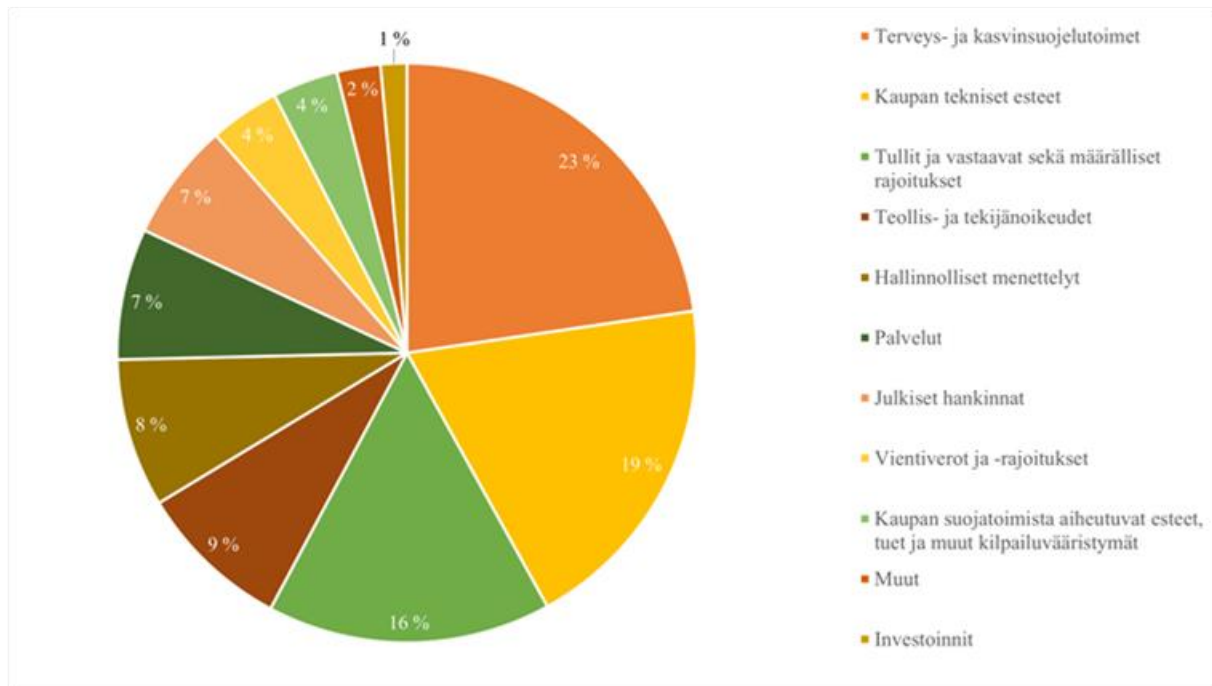
Maantieteellisen jakautumisen osalta eniten markkinoillepääsyn esteitä rekisteröitiin vuonna 2024 **Venäjällä (32), Intiassa (31) ja Kiinassa (30)** ja seuraavaksi eniten Yhdysvalloissa (24), Brasiliassa ja Indonesiassa (18 kummassakin). Kolmen kärkimaan järjestys muuttui, kun Venäjä ja Intia ohittivat Kiinan, mutta yleinen kehityskulku on varsin yhteneväinen vuoden 2023 havaintojen kanssa. Brasilian ja Indonesian kohdalla esteiden määrä oli muuttumaton. Muita kolmansiä maita, joissa oli vähintään kymmenen estettä, olivat Etelä-Korea (17), Turkki (14), Malesia, Australia ja Algeria (11 kussakin) sekä Meksiko, Thaimaa ja Marokko (10 kussakin). Kuten kaaviosta 6 käy ilmi, muut kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvat kumppanit olivat vastuussa 63 prosentista kaupan esteistä.

Kaavio 6: Rekisteröityjen esteiden jakauma sopimustyypeittäin

Kuten kaaviosta 7 käy ilmi, **terveys- ja kasvinsuojelutoimiin** liittyvät esteet olivat vuonna 2024 **suurin esteiden luokka**, jonka osuus kaikista rekisteröidyistä esteistä oli 23 prosenttia. Esteitä oli 93, saman verran kuin vuonna 2024. Toiseksi suurin luokka olivat tekniset kaupan esteet, joita oli 79, kun taas tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset muodostivat 65 estettä. Vuoden 2024 lopussa kolme kärkeeseen sijoittunutta luokkaa muodostivat yhteensä 58 prosenttia kaikista aktiivisista kaupan esteistä.

Kaavio 7: Vuoden 2024 loppuun mennessä rekisteröidyt estetyypit

Vuonna 2024 kahdessa luokassa tapahtui huomattavaa laskua: **tulleissa ja määrällisissä rajoituksissa havaittiin 65 estettä, kun edellisenä vuonna niitä oli ollut 70, ja vientiverojen ja -rajoitusten osalta havaittiin 16 estettä, kun edellisenä vuonna niitä oli ollut 20. Laskeva suuntaus** jatkui myös **terveys- ja kasvinsuojelutoimien** luokassa, jossa on tapahtunut lähes 15 prosentin kumulatiivinen vähennys vuodesta 2020 lähtien, mikä on vakiinnuttanut viiden viime vuoden kehityssuuntausta. Vastaavasti tullit ja määrälliset rajoitukset sekä hallinnolliset menettelyt vähenivät samalla ajanjaksolla 17 prosenttia. Julkisiin hankintoihin liittyvissä esteissä kirjattiin 4 prosentin lasku vuoteen 2020 verrattuna.

Esteiden määrä kaikissa muissa luokissa pysyi jokseenkin vakaana verrattuna vuoden 2020 lopun lukuihin.

B. Kaupan ja investointien esteiden määrän kehitys vuosina 2020–2024

Vuonna 2024 rekisteröityjen **uusien esteiden määrä kasvoi vuoteen 2023 verrattuna** mutta pysyi selvästi covid-19-pandemiaa edeltäneitä tasoja alhaisempana. Vuonna 2024 uusia esteitä rekisteröitiin 23, kun vuonna 2023 niitä oli ollut 16.

Luokka	2020	2021	2022	2023	2024
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	13	2	3	3	9
Kaupan tekniset esteet	5	6	2	3	5
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	5	2	3	4	2
Hallinnolliset menettelyt	5	1	0	4	2

Palvelut ja investoinnit	4	1	0	0	4
Muut toimenpiteet	4	2	0	0	0
Teollis- ja tekijänoikeudet	1	0	2	0	1
Julkiset hankinnat	3	2	0	0	0
Vientiverot ja -rajoitukset	1	0	0	2	0
Kaikki yhteensä	41	16	10	16	23

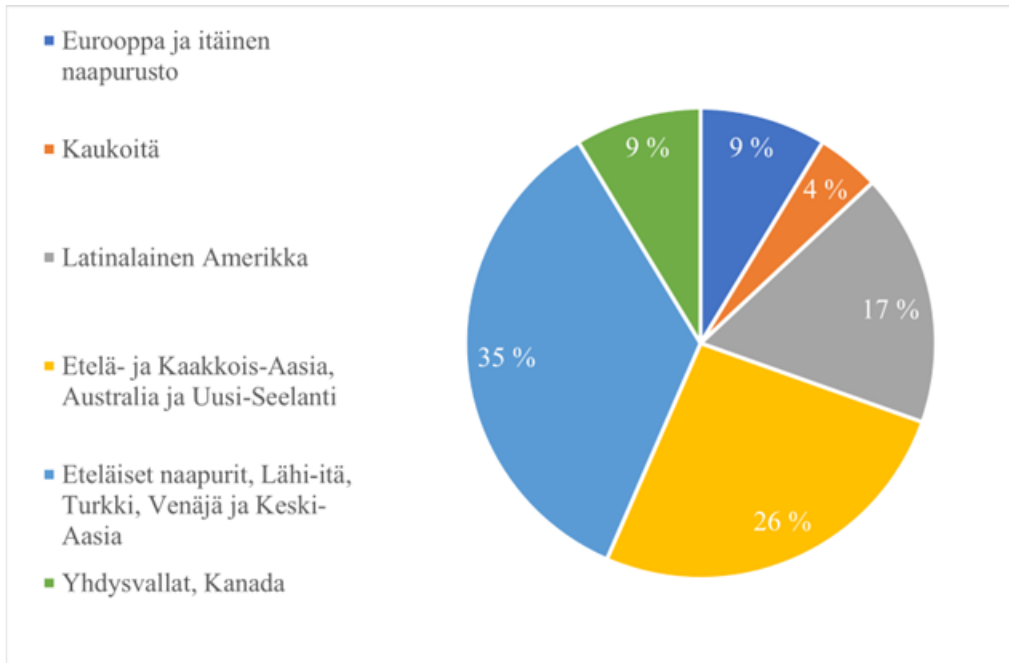
Eniten kasvua oli **terveys- ja kasvinsuojelutoimien** luokassa, jossa rekisteröitiin yhdeksän uutta estettä. Se on enemmän kuin minään vuonna edellisen kolmen vuoden aikana. Myös teknisiä kaupan esteitä rekisteröitiin edellistä vuotta enemmän. Niitä oli nyt viisi, kun vuonna 2023 luku oli kolme. Sen sijaan **tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset** vähenivät vuonna 2023 rekisteröidyistä neljästä kahteen. **Palvelujen ja investointien** luokassa rekisteröitiin neljä uutta estettä, kun kahtena edellisellä vuonna niitä ei ollut rekisteröity lainkaan.

Kuten alla olevasta taulukosta käy ilmi, vuonna 2024 suurin osa uusista esteistä vaikutti tälläkin kertaa **maatalous- ja kalastusalaan**, jolla niitä ilmeni kymmenen. Se on yli kaksinkertainen määrä verrattuna vuoteen 2023. Palveluissa esteet lisääntyivät edellisvuonna rekisteröidystä yhdestä neljään. Uusia esteitä ilmeni myös aloilla, joihin esteet eivät olleet aiemmin vaikuttaneet. Näitä ovat kosmeettiset valmisteet, elektroniikka, puu ja paperi, tekstiilit ja nahka sekä keramiikka ja lasi. Sen sijaan horisontaaliset toimenpiteet laskivat nolnaan.

Toimialan tyyppi	Uudet esteet 2022	Uudet esteet 2023	Uudet esteet vuonna 2024
Maatalous ja kalastus	5	4	10
Horisontaaliset	3	5	0
Viinit ja väkevät alkoholijuomat	1	1	1
Muut alat	1	1	0
Autoteollisuus	0	2	0
Lääkkeet	0	2	2
Kaivostoiminta	0	1	0
Palvelut	0	1	4
Keramiikka ja lasi	0	0	1
Kosmeettiset valmisteet	0	0	2
Elektroniikka	0	0	1
Puu, paperi ja sellu	0	0	1
Tekstiilit ja nahka	0	0	1
Yhteensä	10	16	23

Kaaviossa 8 esitetään vuonna 2024 raportoitujen uusien kaupan esteiden maantieteellinen jakauma. Eniten uusia esteitä (kahdeksan) ilmeni **eteläisessä naapurustossa**. Seuraavaksi eniten uusia esteitä (kuusi) rekisteröitiin alueella, johon kuuluvat Etelä- ja Kaakkois-Aasia, Australia ja Uusi-Seelanti.

Kaavio 8: Vuonna 2024 raportoitujen uusien kaupan esteiden maantieteellinen jakauma

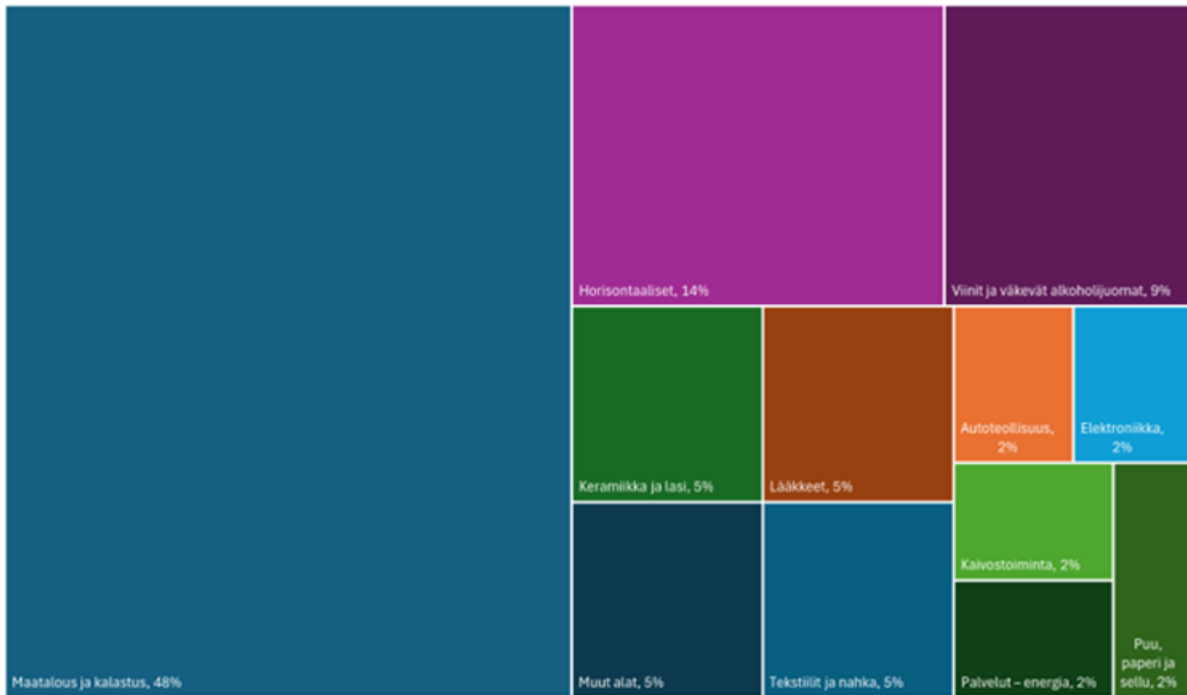
C. Vuonna 2024 poistetut esteet

Vuonna 2024 edistytettiin myös kaupan esteiden poistamisessa, ja **27 kumppanimaassa poistettiin 44 estettä joko kokonaan tai osittain**. Tämä saatiin aikaan harjoittamalla diplomaattista yhteydenpitoa sekä hyödyntämällä tehokkaasti kahdenvälisten kauppasopimusten ja WTO:n institutionaalisia mekanismeja.

Komissio teki kattavaa, tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja EU:n sidosryhmien kanssa **markkinoillepääsyä koskevan kumppanuuden** puitteissa. Tähän kuuluivat kuukausittaiset kokoontumiset markkinoillepääsyä käsittelevässä neuvoo-antavassa komiteassa, joka kokosi yhteen komission, jäsenvaltiot ja EU:n elinkeinoelämän järjestöt. Kumppanimaissa sijaitsevilla EU:n edustustoilla oli keskeinen rooli kaupan esteiden poistamisessa: niillä on hyödyllistä asiantuntemusta paikallisista oloista, ja ne mahdollistavat suorat kontaktit kumppanimaiden viranomaisiin. Lisäksi neuvoston kauppapoliittinen komitea keskusteli säännöllisesti täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan liittyvistä kysymyksistä, myös maakohtaisten esteiden näkökulmasta.

Useimmat poistetut kaupan esteet (48 %) koskivat **maatalous- ja kalastusalaa**. Lisäksi 14 prosenttia tapauksista koski monialaisia kysymyksiä, jotka vaikuttivat useamman kuin yhden alan tuotteisiin.

Kaavio 9: Poistettujen esteiden määrä aloittain (2024)

Terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvät esteet olivat vuonna 2024 jälleen suurin poistettujen esteiden joukko; niitä poistettiin 21. Myös vuoden 2025 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana nähtiin vastaavanlaista myönteistä kehitystä. Jäsenvaltioiden kauppaneuvojien ja asiaankuuluvien toimialajärjestöjen kanssa tiiviissä yhteistyössä saavutetulla esteiden ennaltaehkäisyllä ja niiden täydellisellä tai osittaisella poistamisella on ollut suora myönteinen vaikutus **Euroopan elintarvikealaan**, kuten seuraavat esimerkit osoittavat:

- **Saudi-Arabia** poisti **EU:n naudanlihaa koskevan kiellon**. EU:n naudan-, lampaan- ja vuohenlihan Saudi-Arabian-viennin (josta suurin osa oli naudanlihaa) arvoksi arvioitiin vuonna 2024 noin 10 miljoonaa euroa. Näiden tuotteiden viennin odotetaan kasvavan tulevaisuudessa.
- **Singapore** keskeytti **sian- ja naudanlihan tuonnin Saksasta kolmeksi kuukaudeksi** mutta tunnusti huhtikuussa 2025 Saksan ”vapaaksi suu- ja sorkkataudista ilman rokotusta” ja salli tuonnin jälleen. Saksa on tällä hetkellä yksi Singaporen tärkeimmistä sianlihan toimittajista, ja tuotteen viennin arvo vuonna 2024 oli 25 miljoonaa euroa. Singapore on hyväksynyt myös Portugalista tuodut sianlihan ja sianlihatuotteet – edellytyksenä on ennakkoluettelointi. Portugalista vietiin ensimmäinen 25 tonnin sianlihaerä Singaporeen helmikuussa 2025.
- **Yhdysvallat** tunnusti Italian virallisesti sian vesikulaaritaudista vapaaksi alueeksi. Näin ollen se poisti Toscanasta ja Umbriasta peräisin olevia **sianlihaa ja sianlihatuotteita** koskevat kaupan rajoitukset. Rajoitusten poistolla on huomattava myönteinen vaikutus tiettyjen erikoistuotteiden vientiin Italiasta Yhdysvaltoihin,

varsinkin korkean lisäarvon omaavien suojattujen tuotteiden kohdalla, joihin lukeutuvat suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) saaneet ”Finocchiona” ja ”Prosciutto di Norcia”. Yhdysvaltoihin viedään sertifioidun Finocchionan tuotannosta 13,5 prosenttia ja Prosciutto di Norcian tuotannosta 15 prosenttia.

- Lisäksi **Yhdysvallat avasi markkinansa uudelleen lampaan- ja vuohenlihatuotteiden** tuonnille. Tällä odotetaan olevan myönteinen vaikutus EU:n viejiin, etenkin espanjalaisiin viejiin, ja viennin arvioidaan kasvavan vuoden 2025 tasosta eli 120 tonnista 750 tonniin vuoteen 2027 mennessä, mikä vastaa noin 13:a miljoonaa euroa vuodessa.

Vuonna 2024 poistetuista esteistä viisi oli **teknisiä**, kun taas seitsemän liittyi **tulleihin ja vastaaviin sekä määrällisiin rajoituksiin**. Näiden esteiden poistaminen auttoi vähentämään kustannuksia ja parantamaan EU:n viejien pääsyä markkinoille. Seuraavassa on esimerkkejä poistetuista esteistä:

- **Paraguay** poisti maksun, jota se oli perinyt vientiasiakirjojen laillistamisesta konsulaateissaan (ja josta koitui EU:n tuojille 22 miljoonan euron vuotuiset kustannukset). Näin se poisti EU:n ja Paraguayn kauppasuhteita merkittävästi haitanneen kiistakapulan.
- **Dominikaaninen tasavalta** päätti vuonna 2021 EU:n edustuston, jäsenvaltioiden ja muiden asianomaisten maiden toteuttamien toimien jälkeen vapauttaa alkoholijuomien tuojat verovalvonta- ja jäljitettävyyjärjestelmästä (TRAFICO). Kyseinen järjestelmä edellyttää jokaisen yksittäisen tuoteyksikön (kuten pullojen ja tölkkien) varustamista pakkausmerkinnöillä, mikä on nostanut tuontituotteiden hintoja merkittävästi paikallisiin tuotteisiin verrattuna. Nyt EU:n tuojat säästävät noin 6,5 miljoonaa euroa vuodessa.
- **Dominikaaninen tasavalta** lopetti vuonna 2025 sellaisten EU:sta peräisin olevien juustojen, keitettyjen kinkkujen ja säilykevihannesten syrjinnän, joihin oli sovellettu – niiden kotimaisten vastineiden kohtelusta poikkeavasti – 18 prosentin arvonlisäveroa. WTO:n markkinoillepääsyä käsittelevässä komiteassa käytyjen kahdenvälisen keskustelujen jälkeen Dominikaanisen tasavallan viranomaiset lopettivat syrjinnän alkamalla soveltaa arvonlisäveroa myös kotimaisiin tuotteisiin (muihin kuin tietyn tyyppisiin säilykevihanneksiin ja kalkkunaleikkeleisiin). Tästä odotetaan koituvan etua EU:n juustojen ja kinkkujen viennille; vuonna 2024 niiden Dominikaaniseen tasavaltaan suuntautunut vienti oli arvoltaan noin 50 miljoonaa euroa.
- **Perun** kalastusviranomainen muutti rajatylittävien palvelujen tarjoamisen mukauttamista koskevia sääntöjään ja tunnusti marraskuussa 2024 EU:n laboratorion virallisesti Perussa toimivaksi testauslaitokseksi, joka myöntää terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevia todistuksia elintarvikkeiden ja rehujen vientiä varten. EU:n laboratorioon ei enää kohdistu menettelyllisiä esteitä, kuten paikan päällä tapahtuvia tarkastuksia tai työntekijöihin sovellettuja liiallisen tiukkoja työehtoja.

Läpimurto oli tulosta useita vuosia jatkuneista neuvotteluista, joilla pyrittiin puuttumaan sääntelyyn liittyviin esteisiin EU:n ja Perun välisen kauppasopimuksen puitteissa.

- **Indonesia** poisti tuontikiellon EU:n yritysten valmistamien tekstiilien ja tekstiilituotteiden (esimerkiksi mattojen) osalta. Ennen kiellon poistamista EU:n tekstiilialan yritykset saattoivat viedä Indonesiaan puolivalmisteita tai keskeneräisiä tuotteita vain Indonesian teollisuusministeriön rekisterissä olevien pk-yritysten pyynnöstä.
- **Saudi-Arabia** helpotti EU:n keraamisten laattojen markkinoille pääsyä vuosina 2024 ja 2025 keventämällä tarkastuskäytäntöjä. Sen jälkeen, kun kysymystä oli yritetty ratkaista useissa WTO:n teknisiä kaupan esteitä koskevissa kokouksissa ja kahdenvälisissä kokouksissa ja kun EU:n kauppasopimusten noudattamista ja täytäntöönpanoa valvova virkamies oli kirjelmöinyt asiasta syyskuussa 2024, Saudi-Arabia viimein antoi kirjallisen takeen siitä, että sen tarkastuselimet noudattavat tarkastuskustannuksia koskevaa rajoitusta EU:n viejien kohdalla. Koska tarpeettomat testaukset ja tuotetarkastukset lopetettiin kaupan esteistä annetun asetuksen mukaisen tutkimuksen jälkeen, EU:n keraamisten laattojen vienti Saudi-Arabiaan on lisääntynyt tasaisesti, ja viennin arvo vuosina 2021–2024 kasvoi 385 miljoonasta eurosta 502 miljoonaan euroon. EU:n Saudi-Arabiaan suuntautuvasta kokonaisviennistä keraamisten laattojen osuus on 30 prosenttia.
- OECD:n ja EU:n yhdenmukaisesti esittämien pyyntöjen jälkeen **Brasilia** uudisti tammikuussa 2024 siirtohinnoittelua koskevia sääntöjään eli hintaa, jonka saman yrityksen sivuliikkeet veloittavat toisiltaan tavaroista ja palveluista, joita tarjotaan rajojen yli. Tällaisista liiketoimista on nyt laskutettava markkinahinta uusien OECD:n markkinaehtoperiaatteeseen mukautettujen sääntöjen mukaisesti. Muutos on EU:n pitkäaikaisten prioriteettien mukainen. Se lisää verotuksen oikeusvarmuutta, vähentää kaksinkertaista verotusta ja yksinkertaistaa vaatimusten noudattamista Brasiliassa toimivien EU:n yritysten osalta. Vaikutusten toteutuminen vie aikaa, mutta muutos on merkittävä edistysaskel oikeudenmukaisemman ja ennustettavamman kaupankäyntiympäristön luomisessa.

Vuonna 2024 **edistytettiin hyvin** myös **vientirajoitusten** poistamisessa.

- **Turkki** poisti kupariromun viennin osalta pitkäaikaisen vientilupajärjestelmän, joka käytännössä vastasi vaikutuksiltaan vientikieltoa siinä asetettujen kohtuuttomien rajoittavien ehtojen vuoksi. Kupariromu rekisteröidään nyt automaattisesti vientiä varten.
- **Intia** ja **Bangladesh** lopettivat pitkäaikaiset vuotien ja nahkojen vientirajoitukset, jotka olivat jo jonkin aikaa vaikuttaneet EU:n vaatetus- ja nahkateollisuuteen. **Intia** hylkäsi raakavuotia ja -nahkoja sekä tiettyjä puolivalmiita nahkoja koskevat kohtuuttomat (ja maailmanlaajuisesti korkeimmat 25–60 %:n) vientitullit, jotka olivat rajoittaneet EU:n vaatetusteollisuuden kykyä hankkia riittävästi raaka-aineita

luotettavista lähteistä markkinahintaan. Perustulleja alennettiin vuonna 2025 wet blue -nahen (vuodat ja nahat) osalta 10 prosentista nolnaan ja nahan (crust-käsitellyt vuodat) osalta 20 prosentista nolnaan. Bangladesh poisti vuonna 2024 vientikiellon osittain ja sallii nyt tapauskohtaisesti raakavuotien ja wet blue -nahen viennin.

IV.2 Kauppasitoumusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu

Vaikka useimpiin esteisiin puututaan edelleen kahdenvälisellä yhteistyöllä kauppakumppanin kanssa vapaakauppasopimusten tai WTO:n alaisissa komiteoissa, joissakin tapauksissa on silti tarpeen siirtyä virallisiin riitojenratkaisumenettelyihin joko kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti tai WTO:n puitteissa. Viimeksi mainitun kohdalla on edelleen **ratkaisevan tärkeää säilyttää mahdollisuus saada riita-asioita ratkaistuiksi** WTO:n jäsenten välillä.

Erityisesti **välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely** ja tapauskohtaiset väliaikaisjärjestelyt ovat auttaneet turvaamaan riitojenratkaisun jatkumisen WTO:ssa huolimatta siitä, että WTO:n valituselimen toiminta on ollut pysähdyksissä vuodesta 2019 lähtien, koska Yhdysvallat on estänyt sen jäsenten nimitykset. Välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely takaa osallistujilleen pääsyn toimivaan riitojenratkaisujärjestelmään WTO:ssa ja varmistaa, että säännöt voidaan panna täytäntöön, kauppariidat voidaan ratkaista eikä jouduta tekemään ”into the void” -valituksia (pysyvään valituselimeen, jonka toiminta on pysähdyksissä). Sen jälkeen, kun **Paraguay, Malesia ja Yhdistynyt kuningaskunta** liittyivät välimiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla, järjestely on kattanut WTO:n 166 jäsenestä (sisältäen EU:n jäsenvaltiot) 57, jotka edustavat 57 prosentin osuutta maailmankaupasta. Välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely perustettiin vuonna 2020, ja se on osoittautunut tehokkaaksi tavaksi ratkaista riita-asioita hallitusti.

Tämän kertomuksen laatimisajankohtaan mennessä välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn jäsenten välisissä riita-asioissa ei ole tehty yhtään ”into the void” -valitusta. Ensimmäinen välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn tuomio annettiin joulukuussa 2022 EU:n vireille panemassa asiassa DS591 (*Kolumbia – pakastetut ranskanperunat*).

EU teki valituksen myös asiassa DS611 (*Kiina – oikeudenkäyntikiellot*) välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn puitteissa 22. huhtikuuta 2025. WTO:n välimies kumosi 21. heinäkuuta alkuperäisen paneelin tekemiä keskeisiä päätelmiä ja asettui EU:n kannalle, jonka mukaan Kiinan oikeudenkäyntikiellot eivät ole yhdenmukaisia TRIPS-sopimuksen kanssa. Tämä oli tärkeä voitto EU:hun sijoittautuneille huipputeknologian alan yrityksille, joiden tutkimustulokset Kiinan menettelytapa vaaransi. Nyt saatiin varmistettua, että eurooppalaiset yritykset voivat edelleen puolustaa teollis- ja tekijänoikeuksiaan eurooppalaisissa tuomioistuimissa.

EU:n täytäntöönpanotoimien osalta tärkeä väline on edelleen **riitojenratkaisu**. Se on vakiintunut, sääntöihin perustuva tapa ratkaista riidat, ja se tarjoaa kauppiaille, yrityksille ja hallituksille oikeusvarmuutta ja ennustettavuutta.

Kesäkuun 2024 ja heinäkuun 2025 välisenä aikana käynnistettiin viisi uutta riita-asiaa:

- EU käynnisti 14. kesäkuuta 2024 **Algeriaa** vastaan EU:n ja Algerian assosiaatiosopimuksen⁴⁷ mukaisen **kahdenvälisen riitojenratkaisumenettelyn** ja pyysi neuvotteluja Algerian viranomaisten kanssa useiden EU:n vientiä ja investointeja koskevien rajoitusten käsittelemiseksi. Näitä olivat muun muassa tuontilisensointijärjestelmä, joka vastasi vaikutuksiltaan tuontikieltoa, tuet, joiden ehtona oli paikallisten tuotantopanosten käyttö autonvalmistuksessa, Algeriaan tavaroita tuovien yritysten ulkomaalaisomistuksen yläraja sekä keramiikkatuotteiden ja marmorin tuontikielto. EU katsoo, että kyseiset kauppaa ja investointeja rajoittavat toimenpiteet ovat ristiriidassa sen kanssa, mihin Algeria on sitoutunut EU:n ja Algerian assosiaatiosopimuksessa. Valitettavasti neuvotteluissa ei onnistuttu saamaan ratkaisua EU:n esiin tuomiin ongelmiin. Näin ollen EU eteni 15. heinäkuuta 2025 riita-asiaassa seuraavaan vaiheeseen, välimiehen nimittämiseen.
- EU pyysi 26. heinäkuuta 2024 **WTO:ssa riitojenratkaisuneuvotteluja** siitä, miten **Taiwan** käyttää kotimaisuusastetta koskevia ehtoja merituulivoimahankkeissa (DS625, *Taiwan – merituulivoima*). EU:n mukaan Taiwanin kotimaisuusasteeseen liittyvät tukikelpoisuus- ja myöntämisperusteet merituulipuistojen energiakapasiteetin jakamista koskevissa huutokaupoissa syrjivät tuontitavaroita ja -palveluja. Neuvottelujen jälkeen EU ja Taiwan pääsivät marraskuussa 2024 yhteisymmärrykseen siitä, miten Taiwan vastaisi EU:n esille tuomiin ongelmiin. EU seuraa näiden sitoumusten täytäntöönpanoa.
- EU pyysi 23. syyskuuta 2024 WTO:ssa **riitojenratkaisuneuvotteluja Kiinan kanssa** aiheena tukien vastaisen tutkimuksen vireillepano tiettyjen EU:sta tuotujen maitotuotteiden osalta (DS628, *Kiina – tiettyjen maitotuotteiden tuontia koskevan tasoitustullitutkimuksen vireillepano*). Tämä oli ensimmäinen kerta, kun EU päätti vastustaa tutkimusta sen vireillepanovaiheessa. EU:n toimet johtuivat siitä, että Kiina oli lyhyen ajan sisällä käynnistänyt useita kaupan suojatoimenpiteitä, jotka perustuivat kyseenalaisiin väitteisiin ja riittämättömään näyttöön. Toimillaan komissio noudattaa sitoumustaan puolustaa tiukasti EU:n maitoteollisuuden ja yhteisen maatalouspolitiikan etuja perusteettomia menettelyjä vastaan.
- EU pyysi 25. marraskuuta 2024 WTO:ssa **riitojenratkaisuneuvotteluja Kiinan kanssa** Kiinan EU:n brandylle asettamista väliaikaisista polkumyyntitulleista (DS631, *Kiina – EU:n brandya koskevat väliaikaiset polkumyyntitullit*). Neuvotteluja pyydettiin, koska EU uskoo näiden väliaikaisten toimenpiteiden olevan WTO:n sääntöjen vastaisia, sillä Kiina on perustanut ne riittämättömään näyttöön ja kyseenalaisiin väitteisiin (jotka liittyivät sen brandyteollisuudelle aiheutuvan vahingon uhan olemassaoloon sekä väitettyyn syy-yhteyteen vahingon uhan ja EU:sta peräisin olevan brandyn tuonnin välillä).

⁴⁷ <https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/46ce9fe8-838a-4d71-8dde-9f4cd9976d3e/details?download=true>.

- EU pyysi 20. tammikuuta 2025 WTO:ssa **riitojenratkaisuneuvotteluja Kiinan kanssa** kiinalaisten tuomioistuinten käytännöstä vahvistaa essentiaalipatenttien maailmanlaajuiset lisenssimaksut ilman patentin haltijan suostumusta (DS632, *Kiina – essentiaalipatenttien maailmanlaajuiset lisensointiehdot*). Nämä käytännöt estävät EU:n yrityksiä saattamasta asiaansa EU:n tuomioistuinten käsiteltäväksi teollis- ja tekijänoikeuksiaan puolustaakseen, ja niillä painostetaan innovatiivisia eurooppalaisia yrityksiä alentamaan patenttiansa lisenssimaksujen tasoa maailmanlaajuisesti – kiinalaisten yritysten eduksi.

Jos EU:n kumppanimaa käyttää viivytystaktiikkaa, komissio voi käynnistää **päätösten noudattamista koskevan menettelyn**, kuten se teki asiassa DS577 (*Yhdysvallat – kypsät oliivit*). Kun Yhdysvallat ei noudattanut vaatimusten noudattamista käsittelevän WTO:n paneelin 14. maaliskuuta 2024 hyväksytyn raportin päätelmiä, EU pyysi 14. marraskuuta 2024 WTO:n riitojenratkaisuelimeltä lupaa ottaa käyttöön vastatoimenpiteet riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Yhdysvaltojen pyydettyä välimiesmenettelyä EU:n ehdottamien vastatoimenpiteiden tasosta perustettiin WTO:n paneeli 29. marraskuuta 2024. Menettely on parhaillaan käynnissä.

Lisäksi komissio jatkoi ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että **paneelin päätökset pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön** EU:n hyväksi. Komissio hyödyntää tässä kaikkia WTO:n riitojenratkaisujärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia. Komissio käynnisti marraskuussa 2024 EU:n vahvistetun **täytäntöönpanoasetuksen**⁴⁸ mukaisesti kuulemisen vaikutuksista, joita **Intian** tiettyihin tieto- ja viestintätekniikan tavaroihin soveltamalla WTO:n sääntöjen vastaisilla tulleilla on asianomaisiin tahoihin, sekä vaikutuksista, joita EU:n mahdolliset kauppapoliittiset toimenpiteet saattavat aiheuttaa.

IV.3 Keskitetty asiointipiste

Keskitetty asiointipiste on alusta, jonka avulla yritykset, toimialajärjestöt ja muut sidosryhmät voivat tehokkaasti ilmoittaa kaupan esteistä. Se tarjoaa virtaviivaistetun prosessin valitusten käsittelyyn ja on vastaanottanut yli 180 ulkoista valitusta sen jälkeen, kun se otettiin käyttöön viisi vuotta sitten. Valituksista valtaosa (noin 97 %) koskee markkinoillepääsyn kysymyksiä, kun taas kaupan ja kestävä kehityksen kysymyksiä koskevia on 3 prosenttia. Keskitetty asiointipiste osoittautui jälleen vuonna 2024 tehokkaaksi välineeksi.

Keskitetty asiointipiste – miten se toimii?

Valituksen voi tehdä täyttämällä siihen tarkoitetun verkkolomakkeen Access2Markets-portaalissa. Markkinoillepääsyä koskevia kysymyksiä varten on yksi lomake, kauppa,

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/167, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten annetun asetuksen (EU) N:o 654/2014 muuttamisesta (EUVL L 49, 12.2.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/167/oj>).

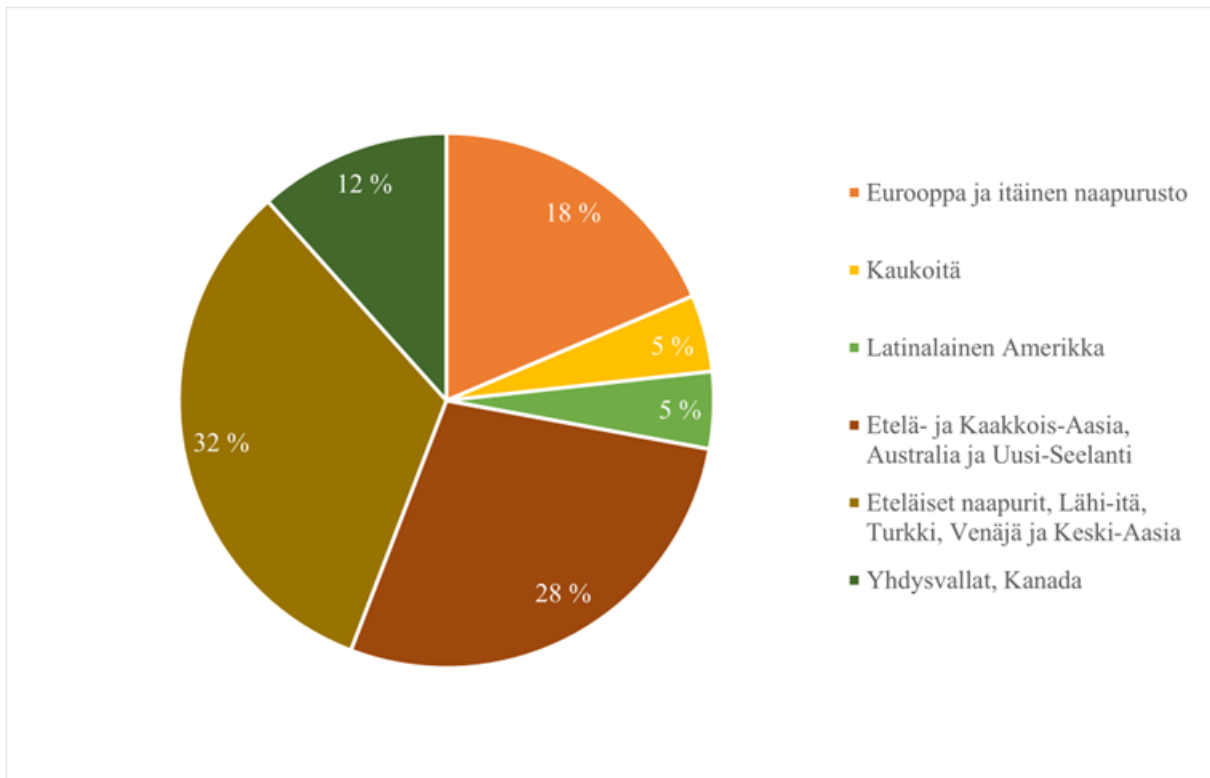
kestävää kehitystä ja yleistä tullietuusjärjestelmää koskevia kysymyksiä varten taas toinen. Lomakkeiden tarkoituksena on antaa Euroopan komission kauppapolitiikan ja taloudellisen turvallisuuden pääosastolle riittävästi tietoa, jotta se voi tehdä alustavan arvioinnin käsiteltävänä olevasta asiasta ja harkita asianmukaisia jatkotoimia.

Joulukuussa 2023 kauppapolitiikan pääosasto päivitti ja yksinkertaisti keskitetyn asiointipisteen toimintaohjeita⁴⁹ sekä määritteli 120 työpäivän ohjeellisen aikataulun kauppaa, kestävää kehitystä ja yleistä tullietuusjärjestelmää koskevien valitusten käsittelyä varten.

Asioita voidaan selvittää valitusta edeltävissä kokouksissa mahdollisten valituksen tekijöiden kanssa ja myöhemmissä kokouksissa, kun valitus on vastaanotettu. Komissio voi myös tarvittaessa tehdä valituksen omasta aloitteestaan.

Keskitetty asiointipiste otti vuonna 2024 vastaan **43 valitusta**, jotka koskivat kaupan esteitä **24 kumppanimaassa** kaikilla maantieteellisillä alueilla. Kuten aiempinakin vuosina, suurin osa valituksista (noin kolmasosa) koski aluetta, johon kuuluvat eteläinen naapurusto, Lähi-itä, Turkki, Venäjä ja Keski-Aasia. Seuraavana oli alue, johon kuuluvat Etelä- ja Kaakkois-Aasia, Australia ja Uusi-Seelanti. Sen osuus oli 28 prosenttia valituksista. Eurooppaa ja itäistä naapurustoa⁵⁰ koskevia valituksia oli lähes viidesosa. Näiden kolmen alueen yhteenlaskettu osuus kaikista vuonna 2024 vastaanotetuista valituksista oli noin 78 prosenttia.

Kaavio 10: Keskitettyyn asiointipisteeseen vuonna 2024 toimitetut valitukset alueittain

⁴⁹ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf.

⁵⁰ Itäinen naapurusto koostuu kuudesta Itä-Euroopan ja Etelä-Kaukasian maasta (Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldova, Ukraina ja Valko-Venäjä), jotka tekevät yhteistyötä EU:n kanssa Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) puitteissa.

Vuonna 2024 keskitetty asiointipiste vastaanotti valituksia monilta eri sidosryhmiltä. **Valtaosa valituksista oli EU:n liike-elämän edustajien tekemiä:** yksittäiset yritykset tekivät 25 valitusta, eurooppalaiset toimialajärjestöt 10 ja kansalliset toimialajärjestöt 3. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot tekivät 4 valitusta. Tämä noudattelee yleistä suuntausta, joka on ollut nähtävissä keskitetyn asiointipisteen perustamisesta lähtien. Tähän mennessä 89 prosenttia ulkoisista valituksista on ollut EU:n liike-elämän edustajien tekemiä: yksittäiset yritykset tekivät näistä 52 prosenttia, eurooppalaiset toimialajärjestöt 29 prosenttia ja kansalliset toimialajärjestöt 8 prosenttia. Loput 10 prosenttia olivat jäsenvaltioiden tekemiä.

Kaikista tähän mennessä vastaanotetuista valituksista 48 prosenttia on liittynyt uusien tai olemassa olevien kaupan esteiden tunnistamiseen.

Vuonna 2024 vastaanotetuista valituksista kaikki eivät johtaneet kaupan esteen tunnistamiseen. Kaikkia valituksia ei otettu huomioon, koska EU:n sidosryhmät tai muut elimet, joilla on toimintaohjeiden mukaisesti oikeus tehdä valituksia, eivät toimittaneet niitä keskitettyyn asiointipisteeseen. Useiden valitusten kohdalla käsittely keskeytettiin, koska keskitetty asiointipiste ei saanut riittävästi tietoa arvioinnin jatkamiseksi. Lisäksi jotkin kantelut koskivat EU:n jäsenvaltioita eivätkä siten kuuluneet keskitetyn asiointipisteen vastuualueeseen. Joitakin valituksia ei kirjattu kaupan esteitä koskeviksi, koska keskitetty asiointipiste ei alustavassa arvioinnissaan löytänyt todisteita rikkomuksesta. Tällaiset valitukset päätettiin ilman lisätoimia.

Käytännön esimerkki: Argentiina – keraamiset laatat

Valitus: Keskitetty asiointipiste vastaanotti vuoden 2023 lopussa valituksen, jonka aiheena oli **Argentiinan** päätös perustaa uusi tuontia koskeva sertifiointijärjestelmä sekä kotimaassa tuotetuille että maahan tuoduille keraamisille laatoille.

Ongelman kuvaus: Järjestelmässä edellytettiin, että ennen kuin valmistajat voivat saattaa tuotteensa markkinoille, niiden olisi suostuttava kolmannen osapuolen suorittamaan vaatimustenmukaisuuden arviointiin, josta vastaisi Argentiinan standardointi- ja sertifiointi-instituutti (IRAM). Menettelyn katsottiin olevan tarpeeton niille EU:n valmistajille, jotka jo nyt valmistavat keraamiset laattansa noudattaen maailmanlaajuisesti hyväksyttyä standardia omaehtoisen sertifiointin keinoin. Siinä ei vaadita kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia. Uudesta järjestelmästä koituisi näin ollen merkittävä taloudellinen ja hallinnollinen rasite EU:n yrityksille, jotka haluavat kilpailla Argentiinan markkinoilla.

Toteutetut toimet: Yhteisillä toimillaan komissio, useat jäsenvaltiot ja EU:n edustusto Buenos Airesissa onnistuivat järjestämään maaliskuussa 2024 tapaamisen Argentiinan kauppaministerin kanssa. Hän myönsi, että päätös aiheutti valmistajille liiallisen rasitteen ja että argentiinalaiset kuluttajat saattaisivat joutua maksamaan keraamisista laatoista korkeampia hintoja.

Ratkaisu: Uusi päätös (236/2024) julkistettiin 30. elokuuta 2024. Sillä poistettiin maahan suuntautuvaa tuontia koskevat vaatimukset. Sen sijaan yritykset, jotka ovat velvollisia sertifioidaan maahan tuodut rakennusmateriaalit (keraamiset laatat mukaan lukien), voivat

esittää kansainvälisen sertifikaatin ohessa valaehtoisen vaatimustenmukaisuusilmoituksen, minkä katsotaan vastaavan IRAMin sertifiointia. Tämän esteen poistamisesta koituu keraamisia laattoja Argentiinaan vieville EU:n valmistajille vuositasolla arviolta noin 16 miljoonan euron hyöty.